ΓΚΑΙΤΕ

ΙΓΕΝΕΙΑ ΕΝ ΤΑΥΡΟΙΣ

ΔΡΑΜΑ ΣΕ ΠΡΑΞΕΣ ΠΕΝΤΕ

ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΙΚΗ ΔΟΚΙΜΗ

ΚΩΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΧΑΤΖΟΠΟΥΛΟΥ

Διόνυσος

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

ΑΦΙΕΡΩΜΕΝΗ

ΜΕ ΑΓΑΠΗ ΚΑΙ ΤΙΜΗ

ΣΤΟΝ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟ ΘΕΟΤΟΚΗ

ΓΚΑΙΤΕ

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ ΕΝ ΤΑΥΡΟΙΣ

ΔΡΑΜΑ ΣΕ ΠΡΑΞΕΣ ΠΕΝΤΕ

ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΙΚΗ ΔΟΚΙΜΗ

ΚΩΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΧΑΤΖΟΠΟΥΛΟΥ

ΠΡΟΣΩΠΑ

Ἰφιγένεια.
Θόας, βασιλιὰς τῶν Ταύρων.
Ὀρέστης.
Πυλάδης.
Ἀρκάς.

Ἡ σκηνὴ στὸ δάσος μπρὸς στὸ ναὸ τῆς Ἄρτεμης.

ΠΡΑΞΗ ΠΡΩΤΗ

ΣΚΗΝΗ Α'.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ. Στοὺς ἴσκιους σας ἀσίγαστες κορφὲς
τοῦ παλαιοῦ, ἱεροῦ, πυκνόφυλλου ἄλσους,
καθὼς καὶ στῆς θεᾶς τὸ ἀτάραχο ἄδυτο,
νιόθω ἀκόμα τὴν ἴδια ἀνατριχίλα,
πρώτη φορὰ ποὺ τὰ πατῶ σὰ νἄταν,
κι ὁ νοῦς μου ἐδῶ δὲ συνειθίζει. Τόσους
χρόνους κρυμένη μὲ κρατεῖ ἐδῶ τώρα
μιὰ θέληση ὑψηλή, ποὺ μπρός της σκύβω·
μὰ πάντα μένω ξένη, ὅπως στὸ πρῶτο.
Τὶ ἄχ! μὲ χωρίζει ἀπ τοὺς καλούς μου ἡ θάλασσα,
καὶ μακρὲς μέρες στέκω στἀκρογιάλι,
μὲ τὴν ψυχὴ ζητώντας τῶν Ἑλλήνων
τὴ χώρα· καὶ τὸ κῦμα μόνο κούφια
βογγώντας μοῦ ἀπαντᾶ στοὺς στεναγμούς μου.
Ἀλλοί του, ἀπὸ γονιοὺς μακριὰ κι ἀδέρφια
ποὺ ἔρμη ζωὴ περνᾶ! Τοῦ τρώγ' ἡ λύπη
τὴν πιὸ γλυκιὰ χαρὰ μπροστὰ στὰ χείλη.
Πάντα πίσω πετὰν οἱ στοχασμοί του
στὶς πατρικὲς στοές, ὅπου τὸ πρῶτο
τὸν οὐρανὸ τοῦ ἄνοιξε ὁ ἥλιος μπρός του,

ὅπου τἀδέρφια παίζοντας ὁλοένα
πιὸ σφιχτὰ μὲ γλυκοὺς δεσμοὺς δενόνταν.
Μὲ τοὺς θεοὺς δὲν πιάνομαι· ὅμως εἶνε
ἀξιολύπητη ἡ θέση τῆς γυναίκας.
Στὸ σπίτι καὶ στὸν πόλεμο ὁ ἄντρας ἄρχει,
καὶ στὰ ξένα δὲ χάνεται· τὸ βιὸ
αὐτὸς χαίρεται, αὐτὸν δοξάζ' ἡ νίκη!
καὶ τιμημένο τέλος τὸν προσμένει.
Πόσο στενὴ εἶνε ἡ τύχη τῆς γυναίκας!
Ἀράθυμο ἄντρα νὰ ὑπακούει τῆς εἶνε
χρέος μαζὶ καὶ παρηγόρια· ἀλλοί της
ἂν τὴ ρίξει στὰ ξένα ἀνάντια μοίρα!
Κ' ἐμὲ ἐδῶ ὁ Θόας, ἄντρας γενναῖος, μ' ἔχει
σὲ σοβαρά, ἱερὰ δεσμὰ σκλαβόσει.
Ὤ, μὲ ποιά μου ντροπή, θεά, τὸ λέω
πὼς ἀπρόθυμα μέσα μου δουλέβω
τὴ σώτειρά μου ἐσέ! Μὲ θέλησή μου
ἔπρεπε τὴ ζωή μου νὰ σοῦ τάξω.
Πάντα ἔλπισα σ' ἐσέ κ' ἐλπίζω ἀκόμα
σ' ἐσέ, Ἄρτεμη, ποὺ ἐμένα τὴ διωγμένη
κόρη τοῦ πιὸ μεγάλου βασιλέα,
μὲς τὴ γλυκιά, ἱερή σου ἀγκάλη ἐπῆρες.
Ναί, τοῦ Δία κόρη, ἂν τὸν τρανὸν τὸν ἄντρα,
ποὺ παίδεψες τὴν κόρη του ἀπαιτώντας,
ἂν τὸ θεϊκὸ Ἀγαμέμνονα, ποὺ σοῦ ἔχει
προσφέρει στὸ βωμὸ τὸ πιὸ ἀκριβό του,
ἀπὸ τῆς Τροίας τὰ γκρεμισμένα τείχη
στὴν πατρίδα τὸν γύρισες μὲ δόξα,
τὴ συμβία, τὴν Ἠλέκτρα καὶ τὸ γιό,

τοὺς θησαυρούς του ἂν τοῦ ἔχεις φυλαμένους:
γύρνα κ' ἐμένα ἐκεῖ καὶ λύτροσέ με,
ὡς μ' ἔχεις ἀπ τὸ θάνατο λυτρόσει,
κι ἀπ αὐτὴ τὴ ζωή, θάνατον ἄλλο.

ΣΚΗΝΗ Β'.

Ἰφιγένεια. Ἀρκάς.

ΑΡΚΑΣ. Νὰ χαιρετήσω ὁ βασιλιὰς μὲ στέλνει
τῆς Ἄρτεμης τὴ ἱέρεια. Αὐτὴ εἶνε ἡ μέρα,
ποὺ οἱ Ταῦροι χρωστὰν χάρη στὴ θεά τους
γιὰ θαμαστὲς καινούριες νίκες. Τρέχω
μπροστὰ ἀπ τὸ βασιλέα κι ἀπ τὸ στρατό,
νὰ μηνήσω: ὁ ἕνας φτάνει, ὁ ἄλλος σιμόνει.
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ. Μὲ προθυμία θὰ τοὺς δεχτοῦμε, ὡς πρέπει·
κ' ἡ θεά μας προσμένει μ' ἵλεο βλέμμα
καλόδεχτη θυσία ἀπ τοῦ Θόα τὸ χέρι.
ΑΡΚΑΣ. Τῆς ἱέρειας κ' ἐγὼ ἂς ἔβρισκα τὸ βλέμμα,
τῆς ἄξιας, τῆς πανέμνοστης, τὸ βλέμμα σου
πιὸ ξάστερο, πιὸ φωτινό, ἅγια κόρη,
οἰωνὸ καλὸ σ' ὅλους ἐμᾶς! Ἀκόμα
ἡ θλίψη ὅλη μυστήριο σοῦ σκεπάζει
τὰ βάθη· μάταια χρόνους καρτεροῦμε
ἀπ τὸ στῆθος σου λόγο μπιστεμένο.
Ὅσο στὸ μέρος τοῦτο σὲ γνωρίζω,
εἶνε τὸ βλέμμ' αὐτό, ποὺ μπρός του πάντα
τρέμω· καὶ σὰ μὲ σίδερα ἡ ψυχή σου
μένει δετὴ στὰ τρίσβαθα τοῦ στήθους.
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ. Στὴν ἀρφανὴ κ' ἐξόριστη ὅπως πρέπει.

ΑΡΚΑΣ. Ἀρφανὴ ἐδῶ κ' ἐξόριστη λογιέσαι;
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ. Μποροῦν πατρίδα νὰ γενοῦν τὰ ξένα;
ΑΡΚΑΣ. Μὰ ἐσένα ξένη σοῦ ἔγινε ἡ πατρίδα.
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ. Γι' αὐτὸ κ' ἡ ματωμένη μου καρδιὰ
δὲ γαίνει. Ὅτι ἡ ψυχὴ στὰ πρῶτα νιάτα
μὲ πατέρα, μητέρα καὶ μ' ἀδέρφια
ἐδέθη, ὅτι τὰ νιὰ βλαστάρια, ταίρι
γλυκό, ἀπὸ τῶν παλιῶν κορμῶν τὴ ρίζα
τὸν οὐρανὸ νὰ φτάσουν θέλαν, ξένη
ἄχ! μ' ἄδραξε κατάρα, ἀπ τοὺς καλούς μου
μὲ χώρισε καὶ τὸ δεσμὸν τὸν ὤριο
μὲ σιδερένιο ἔσπασε χέρι. Πάει
τῆς νιότης ἡ χρυσὴ χαρά, πὰν τἄνθια
τῶν πρώτων χρόνων. Κι ἂν ἐγλύτωσα, ἤμουν
γιὰ μὲ ἴσκιος μόνο· ὁ δροσερὸς ὁ πόθος
τῆς ζωῆς, δὲν ἀνθεῖ μέσα μου πάλι.
ΑΡΚΑΣ. Δυστυχισμένη τόσο ἂν λὲς πὼς εἶσαι,
ἀχάριστη μπορῶ νὰ σ' ὀνομάσω.
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ. Χάρη σᾶς ἔχω πάντα.
ΑΡΚΑΣ. Ὄχι τὴν πλέρια,
ποὺ ἡ εὐεργεσία ζητᾶ· τὸ φαιδρὸ βλέμμα,
ποὺ μαρτυράει ζωὴ εὐχαριστημένη
καὶ πρόθυμη καρδιὰ στὸν εὐεργέτη.
Ὅταν μιὰ μοίρα ὅλη βαθὺ μυστήριο
στὸ ναὸ σ' εἶχε φέρει ἐδῶ καὶ χρόνια,
σ' ἐδέχτη ὁ Θόας μὲ σέβας καὶ μ' ἀγάπη,
σὰ μιὰ σταλμένη ἀπ τοὺς θεούς, καὶ τοῦτος
ὁ γιαλός, ποὺ τῶν ξένων τρόμος εἶταν,
σ' ἐσὲ γλυκός, φιλόξενος ἐστάθη:

Πρίν σου κανεὶς δὲν πάτησε τὸν τόπο,
χωρὶς θυσία, κατὰ συνήθεια ἀρχαία,
στῆς Ἄρτεμης νὰ πέσει τὸ ἱερό.
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ. Ζωὴ δὲν εἶνε μόνο νἀνασαίνεις·
Ζωὴ εἶν' αὐτή, ποὺ στὸ ἱερὸ θλιμένη
περνῶ, σὰ γύρο ἀπὸ τὸν τάφο του ἴσκιος;
Καὶ νὰ τὴν πῶ ζωὴ εὐχαριστημένη,
σὰν κάθε μέρα, σὲ ὄνειρα φεβγάτη,
γιὰ τὶς θαμπὲς μᾶς ἑτοιμάζ' ἐκεῖνες
μέρες, ὅπου ξεχνώντας τὸν ἑαυτό του,
τῶν πεθαμένων τὸ θλιμένο πλῆθος
στῆς Λήθης τὸ γιαλὸ γιορτάζει; Μάταιη
ζωὴ εἶνε τέλος πρώϊμο· αὐτὴ εἶν' ἡ μοίρα
τῆς γυναικὸς καὶ πιὸ πολὺ ἡ δική μου.
ΑΡΚΑΣ. Τὴ γενναία σου τὴν ἔπαρση, ὁ ἑαυτός σου
νὰ μὴ σοῦ ἀρκεῖ, τὴ συχωρῶ, ὅσο κι ἂν
σὲ κλαίω, ποὺ τὴ χαρὰ νὰ ζεῖς σοῦ κλέβει.
Τίποτ' ἐδῶ δὲν ἔκαμε ὁ ἐρχομός σου;
Τοῦ βασιλιᾶ ποιὸς φαίδρυνε τὴ θλίψη;
Ποιὸς μὲ γλυκιὰ πειθὼ χρόνο μὲ χρόνο
τὴν παλιὰ σκληρὴ μπόδισε συνήθεια,
κάθε ξένος νἀφίνει στὸ βωμὸ
τῆς Ἄρτεμης θυσία τὴ ζωή του,
κι ἀπὸ τὸ βέβαιο θάνατο τοὺς σκλάβους
συχνὰ ἔστειλε στὸν τόπο τους καὶ πάλι;
Μὴν ἡ θεά, ἀντὶς ὀργισμένη νἆνε,
ποὺ οἱ ματερὲς παλιὲς θυσίες τῆς λείψαν,
δὲ γρικᾶ πλήθια τὴ γλυκιὰ δέησή σου;
Μὴ γελαστὴ δὲ φτερουγίζ' ἡ νίκη

στὸ στρατὸ γύρα; μπρὸς δὲν τρέχει κιόλα;
Καὶ τύχη πιὸ καλὴ δὲ νιόθομε ὅλοι
ἀπ τὸν καιρὸ ποὺ ὁ βασιλιάς, ποὺ χρόνια
μὲ ἀντρεία μᾶς κυβερνᾶ καὶ φρονιμάδα,
καὶ τὴ γλυκάδα χαίρεται σιμά σου
κι ἀπ τῆς βουβῆς ὑπακοῆς τὸ χρέος
μᾶς ἀλαφρόνει; Μάταιη εἶν' ἡ ζωή σου
σὲ χίλιες ἄλλες βάλσαμο σὰ στάζει;
Σὰ στὸ λαό, ποὺ ἦρθες θεόσταλτη, εἶσαι
ἀστέρεφτη πηγὴ εὐτυχίας καινούριας,
καὶ στᾶξενο καὶ φονικὸ ἀκρογιάλι
σώζεις καὶ δίνεις γυρισμὸ στὸν ξένο;
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ. Τὰ λίγα χάνοντ' εὔκολ' ἀπ τὸ μάτι,
ποὺ μπρὸς κοιτάζει πόσα ἀκόμα μένουν.
ΑΡΚΑΣ. Ὥστε παινᾶς τὸν ποὺ ἀψηφᾶ ὅ,τι κάνει;
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ. Τὸν ποὺ ὑψόνει ὅ,τι κάνει κατακρένουν.
ΑΡΚΑΣ. Καὶ τὸν ποὺ γαύρα δὲν τιμᾶ ὅ,τι ἀξίζει
καὶ τὸν ποὺ μάταια ψεύτρα ἀξία σηκόνει.
Πίστεψέ με, ἄκουσ' ἕναν, ποὺ πιστὸς
σοῦ εἶνε καὶ τίμιος. Σήμερα ἂν μιλήσει
ὁ βασιλιὰς μαζί σου, εὐκόλυνέ τον
ἐκεῖνο νὰ σοῦ πεῖ ποὺ ἔχει στὸ νοῦ του.
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ. Μὲ κάθε καλὸ λόγο μὲ τρομάζεις·
τοῦ ξέφυγα συχνὰ τὸ γύρεμά του.
ΑΡΚΑΣ. Σκέψου τὶ κάνεις κι ὄφελός σου τί εἶνε.
'Απ τὸν καιρό, ποὺ ὁ βασιλιὰς τὸ γιό του
ἔχασε, λίγους πιὰ ἀπὸ τοὺς δικούς του
μπιστέβεται, κι αὐτοὺς ὄχι σὰν πρῶτα.
Μὲ ζήλια βλέπει κάθε νέο ἀπὸ γένος

κληρονόμο τοῦ κράτους του· φοβᾶται
αβόηθητα γεράματα, ἔρμα κ' ἴσως
παράβολη ἀνταρσία καὶ πρώϊμο τέλος.
Δὲν ξέρει ὁ Σκύθης τὴ χάρη τοῦ λόγου,
ὁ βασιλιὰς πιὸ λίγο. Μαθημένος
μονάχα νὰ προστάζει καὶ νὰ πράττει,
τοῦ λείπ' ἡ τέχνη ἀπόμακρα νὰ στρίβει
μιὰ ὁμιλία σιγαλὰ πρὸς τὸ σκοπό του.
Ἂς μὴν τοῦ φέρ' ἐμπόδισμα ἡ ἄρνησή σου
κ' ἡ παρανόηση ἡ σκόπιμη! Μ' ἀγάπη
σύρε μεσοδρομὶς κι ἀπάντησέ τον!
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ. Νὰ ταχύνω τὸ τί μὲ φοβερΐζει;
ΑΡΚΑΣ. Φοβέρα λὲς τὸ πὼς συμβία σὲ θέλει;
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ. Γιὰ μένα ἡ τρομερότερ' εἶν' ἀπ ὅλες.
ΑΡΚΑΣ. Στὴ συμπάθεια του δόσε πίστη μόνο.
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ. Τὴν ψυχή μου ἀπ τὸ φόβο ἂν λύσει πρῶτα.
ΑΡΚΑΣ. Γιατὶ κρύβεις τὸ γένος σου ἀπὸ κεῖνον;
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ. Γιατὶ στὴ ἱέρεια τὸ μυστήριο ἁρμόζει.
ΑΡΚΑΣ. Στὸ βασιλιὰ δὲν ἔπρεπε μυστήριο
τίποτε νἆνε· κι ἂν δὲν τὸ γυρέβει,
βαθιὰ τὸ νιώθει στὴν τρανὴ ψυχή του
προσεχτικὰ πὼς κρύβεσαι ἀπὸ κεῖνον.
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ. Θρέφει θυμὸ γιὰ μὲ καὶ κακοκάρδια;
ΑΡΚΑΣ. Ἔτσι δείχνει. Σωπαίνει καὶ γιὰ σένα·
ἀπὸ κάπια ὅμως λόγια του πιστέβω
πὼς τοῦ ἔχει τὴν ψυχὴ κυριέψει ὁ πόθος
νὰ σὲ ἀποχτήσει. Μή, ὦ μὴν τὸν ἀφίνεις
στὸν ἑαυτό του μόνον! μὴ στὸ στῆθος
ἡ ὀργὴ τοῦ ὡρμάσει καὶ σοῦ φέρει τρόμο.

κι ἀργὰ θὰ θυμηθεῖς μετανιομένη
τὰ πιστά μου τὰ λόγια.
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ. Πῶς; Στὸ νοῦ του
ὁ βασιλιὰς βάζει ὅ,τι γενναῖος ἄντρας,
ποὺ ἀγαπᾶ τὄνομά του καὶ στὸ σέβας
τῶν οὐράνιων τὸ στῆθος του δαμάζει,
δὲ θἄβαζε ποτέ; Λέει νὰ μὲ σύρει
ἀπ τὸ βωμὸ στὴν κλίνη του μὲ βία;
Τότε ὅλους τοὺς θεοὺς καλῶ καὶ πρώτη
τὴν Ἄρτεμη τὴν τολμηρή, ποὺ σκέπη
στὴ ἱέρεια της θὰ δόσει κ' ἡ παρθένα
θὰ σώσει μὲ χαρὰ μιὰ ἄλλη παρθένα.
ΑΡΚΑΣ. Ἡσύχασε! Κι ὁρμητικὸ αἷμα νέο
τὸ βασιλιὰ σὲ πράξη δὲν τὸν σπρώχνει
παράβολη ὡς αὐτή. Ἀπ τὸ στοχασμό του
κάπια ἄλλη σκληρὴ ἀπόφαση φοβᾶμαι,
ποὺ ἀκράτητος στὸ πλήρωμά της θἄνε:
γιατὶ στεριὰ εἶνε, ἀλύγιστη ἡ ψυχή του.
Γιὰ τοῦτο σὲ ἱκετέβω, δός του πίστη,
δεῖξε του χάρη, ἂν ἄλλο δὲ μπορεῖς.
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ. Ὦ πὲς ὅ,τι ἄλλο ξέρεις.
ΑΡΚΑΣ. Ἀπ τὸν ἴδιον
μάθε το! Ἔρχεται, βλέπω, ὁ βασιλέας.
Τὸν τιμᾶς, κ' ἡ καρδιά σου σὲ προστάζει
νὰ τὸν δεχτεῖς γλυκὰ κ' ἐμπιστεμένα.
Σ' ἕνα γενναῖον ἄντρα ἀνοίγει δρόμους
τῆς γυναίκας καλὸς λόγος. (Φέβγει.)
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ (μόνη). Δὲ βλέπω
πῶς τοῦ πιστοῦ τὴ γνώμη νἀκλουθήσω.

Μὰ πρόθυμα γρικῶ στὸ χρέος, λόγο
γλυκὸ νὰ πῶ στὸ βασιλέα γιὰ τ'ὅ,τι
καλὸ μοῦ ἔκαμε. Κ' ἤθελα νὰ μπόρια
νὰ πῶ μὲ ἀλήθεια τοῦ ἰσχυροῦ ὅ,τι ὀρέγεται.

ΣΚΗΝΗ Γ'.

Ἰφιγένεια. Θόας.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ. Βασιλικὰ ἀγαθὰ ἡ θεὰ ἂς σοῦ δίνει!
Ἂς σοῦ χαρίζει νίκη, δόξα, πλοῦτο
καὶ τὴν εὐδαιμονία τῶν ἐδικῶν σου!
Κάθε εὐλαβῆ σου πόθο ἂς τὸν ἀκούσει!
Σύ, στοὺς πολλοὺς ποὺ μ' ἔγνια βασιλέβεις,
καὶ πιὸ πολλὴ νὰ χαίρεσαι εὐτυχία.
ΘΟΑΣ. Μοῦ φτάνει ἂν ὁ λαός μου μὲ δοξάζει:
Ὅ,τι κέρδισα ἐγώ, τὸ χαίροντ' ἄλλοι
περσότερο ἀπὸ μέ. Πιὸ εὐτυχισμένος,
ἢ βασιλιὰς ἢ ὁ τελευταῖος, εἶνε
τὴν προκοπὴ στὸ σπίτι του ὅπιος ἔχει.
Συμπόνεσες τὴ μαύρη θλίψη μου, ὅταν
τῶν ἐχτρῶν τὸ σπαθὶ ἀπ τὸ πλάϊ τὸ γιό μου,
τὸ στερνό, τὸν καλύτερο, μοῦ πῆρε.
Ὅσο εἶχα τὴν ἐκδίκηση στὸ νοῦ μου,
τὴν ἐρμιὰ τοῦ σπιτιοῦ δὲν αἰστανόμουν·
μὰ τώρα ἡσυχασμένος ποὺ γυρίζω,
τὸ βασίλειο τους ρέπια, ἐκδικημένος
ὁ γιός μου, τί στὸ σπίτι θὰ μ' ἐφφράνει;
Ἡ φαιδρὴ ὑπακοή, ποὺ τὴ θωροῦσα
μιὰ φορὰ νὰ κοιτάει ἀπὸ κάθε μάτι,
τώρα ἔσβησε ἀπ τὴν ἔγνια καὶ τὴ θλίψη.

Ὁ καθένας στοχάζεται τὸ μέλλον
καὶ στὸν ἄτεκνο ἀκούει μόνο ἀπὸ χρέος.
Καὶ τώρα στὸ ναὸ αὐτὸν μπαίνω, ποὺ ἦρθα
συχνὰ γιὰ νίκη νὰ δεηθῶ, ἢ γιὰ νίκη
νὰ εὐχαριστήσω. Παλιὸν πόθο θρέφω
μέσα στὸ στῆθος, ποὺ ἄγνωρος κ' ἐσένα
δὲ σοῦ εἶνε, οὔτε ἀνεπάντεχος. Ἐλπίζω,
γιὰ καλὸ τοῦ λαοῦ μου καὶ δικό μου,
στὴν κατοικία μου νύφη νὰ σὲ φέρω.
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ. Ὦ βασιλιά, στὴν ἄγνωστη προσφέρνεις
πολλά. Μπροστά σου μὲ ντροπὴ ἡ φεβγάτη
στέκει, ποὺ ἐδῶ ἄλλο δὲ ζητᾶ ἀπ τὴ σκέπη
καὶ τὴ γαλήνη, ποὺ τῆς ἔχεις δόσει.
ΘΟΑΣ. Πῶς στὸ μυστήριο πάντα τοῦ ἐρχομοῦ σου
σκεπάζεσαι ἀπὸ μέ, ὡς κι ἀπ τὸν καθέναν,
δὲ θὰ τὄλεγε ὀρθὸ λαὸς κανένας.
Ὁ γιαλὸς τοῦτος σκιάχτρο εἶνε τῶν ξένων:
Ὁ νόμος τἀπαιτεῖ κ' ἡ ἀνάγκη. Μόνο
ἀπὸ σέ, ποὺ καλόδεχτός μας ξένος,
κάθε ἱερὸ δικαίωμα ἀπολαβαίνεις
καὶ τὶς μέρες σου χαίρεσαι ὅπως θέλεις,
μιὰ ἐμπιστοσύνη πρόσμενα, που ἡ πίστη
τοῦ φιλοξενητῆ τολμάει νὰ ἐλπίζει.
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ. Ἂν ἔκρυψα γονιοὺς καὶ γένος, εἶταν
στενοχώρια μου κι ὄχι κακὴ πίστη,
ὦ βασιλιά! Τὶ ἂν ἤξερες ποιὰ στέκει
μπρός σου, ποιὰ κεφαλὴ καταραμένη
θρέφεις καὶ σκέπεις, τὴν τρανὴ καρδιά σου
τρόμος καὶ φρίκη θἄπιανε κι ἀντὶς

νὰ μὲ καλεῖς στὸ θρόνο πλάϊ, θὰ μ' εἶχες
ἀπὸ καιρὸ ἀπ τὸ κράτος σου διωγμένη·
ἴσως πρὶν φτάσει ἡ πρόσχαρη ὥρα, ποὺ εἶνε
δοσμένο νὰ γυρίσω στοὺς δικούς μου
κ' ἡ πλάνησή μου νὰ σωθεῖ, θὰ μ' εἶχες
στὴ δυστυχία πετάξει, ποὺ προσμένει
ὁλούθε κρύα καὶ τρομερὴ καθέναν
πλανεμένο, ἀπ τὸ σπίτι του διωγμένον.
ΘΟΑΣ. Ἡ βουλὴ τῶν θεῶν ὅπια κι ἂν εἶνε
γιὰ σέ, κι ὅ,τι κι ἂν γράφουν τῆς γενιᾶς σου
κ' ἐσένα, ὅσο ὅμως εἶσ' ἐδῶ μαζί μας
καὶ χαίρεσαι ἱερὴ φιλοξενία,
ἡ εὐλογία τοὐρανοῦ δὲ μοῦ ἔχει λείψει.
Δύσκολα θὰ πειστῶ πῶς προστατέβω
σ' ἐσὲ κεφάλι ἁμαρτωλό.
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ. Εὐλογία
σοῦ φέρν' ἡ καλοσύνη σου, ὄχι ὁ ξένος.
ΘΟΑΣ. Σὲ μιαροὺς ὅ,τι κάνομε εὐλογία
δὲ φέρνει. Νὰ σωπαίνεις καὶ νἀρνιέσαι
πάψε! Δὲν τἀπαιτεῖ ἄδικος κανένας.
Στὰ χέρια μου σ' ἔχ' ἡ θεὰ δοσμένη·
ὅπως γι' αὐτή, ἱερὴ ἤσουν καὶ γιὰ μένα.
Τὸ νόημα της καὶ τώρα ἂς μοῦ εἶνε νόμος:
Στὸ σπίτι σου ἂν ἐλπίζεις νὰ γυρίσεις,
ἀπὸ τὴν κάθε ἀπαίτηση σὲ λύνω.
Μὰ ἂν ὁ δρόμος σοῦ κλείστηκε γιὰ πάντα
κ' ἡ γενιά σου εἶν' ἐξόριστη ἢ ἀπὸ κάπια
μεγάλη συμφορὰ σβησμένη, τότε
δική μου εἶσ' ἀπὸ κάθε νόμο. Μίλει

ἐλεύτερα! τὸ ξέρεις, κρατῶ λόγο.
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ. Πρόθυμα ἡ γλῶσσα ἀπ τὸν παλιὸ δεσμό της
δὲ λυέται στὸ στερνὸ νὰ ξεσκεπάσει
ἕνα μυστήριο φυλαμένο χρόνια.
Τὶ ὡς βγεῖ στὸ φῶς, ἀγύριστα πιὰ ἀφίνει
τἄσυλο ποὺ εἶχε στῆς καρδιᾶς τὰ βάθη,
βλάβει ἢ ὠφελεῖ, ὅπως οἱ θεοὶ τὸ θέλουν.
Ἄκουσε! Εἴμ' ἀπ τὸ γένος τοῦ Ταντάλου.
ΘΟΑΣ. Ξεστομίζεις ἀτάραχη μεγάλο
λόγο. Ὀνομάζεις πρόγονό σου ἐκεῖνον,
ποὺ μιὰ φορὰ γιὰ πάρα ἀγαπημένον
ἀπ τοὺς θεοὺς τὸν ξέρει ὁ κόσμος; Εἶνε
ὁ Τάνταλος ἐκεῖνος, ποὺ στὰ δεῖπνα
καὶ στὰ συμβούλια τὸν καλοῦσε ὁ Δίας,
καὶ στὰ σοφά, πολύπειρά του λόγια,
σὰ σὲ χρησμούς, οἱ ἴδιοι οἱ θεοὶ ἐφραινόνταν;
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ. Αὐτὸς εἶνε· οἱ θεοὶ δὲν ἔπρεπε ὅμως
μὲ ἀνθρώπους, ὅπως μ' ἴσους τους, νὰ ζοῦνε·
τὸ γένος τῶν θνητῶν ἀδύναμο εἶνε
στἄγνωρο ψῆλος ζάλη νὰ μὴ νιόθει.
Δὲν εἴταν ἀγενής, οὔτε προδότης·
μόνο τρανὸς γιὰ δοῦλος καὶ γιὰ φίλος
τοῦ μεγαλόβροντου ἄνθρωπος μονάχα.
Καὶ τὸ ἔγκλημά του ἀνθρώπινο· δεινὴ εἴταν
ἡ κρίση τους καὶ ψέλνουν ποιητές:
Ἔπαρση κι ἀπιστιὰ ἀπ τοῦ Δία τὰ δεῖπνα
στοῦ ἀρχαίου Ταρτάρου τὴ ντροπὴ τὸν ρίξαν.
Καὶ τὸ μῖσος τους πῆρε ὅλ' ἡ γενιά του.
ΘΟΑΣ. Τοῦ προγόνου ἢ δικό της κρίμα πῆρε;

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ. Τοῦ στήθους τὴν ὁρμὴ καὶ τῶν Τιτάνων
τὴ δύναμη τὴν πῆραν κλῆρα γιοί του
κ' ἐγγόνια· μὰ ὁ θεὸς στὸ μέτωπό τους
γύρο ἔζωσε χαλκὸ στεφάνι. Μέτρο,
στοχασμό, ὑπομονὴ καὶ φρονιμάδα
ἀπ τὴ δειλή, θολὴ ἔκρυψε ματιά τους.
Κάθε ὁρμή τους λύσσα ἔγινε, κ' ἡ λύσσα
ἀκράτητη ξεσπάει τριγύρο. Πρῶτος
ὁ Πέλοπας, σφοδρὸς στὴ θελησή του,
ὁ γιὸς ὁ ἀγαπημένος τοῦ Ταντάλου,
μὲ προδοσία κερδαίνει καὶ μὲ φόνο
τὴν Ἱπποδάμεια, τὴν πιὸ ὡραία γυναῖκα,
τοῦ Οἰνόμαου κόρη. Αὐτὴ στοῦ ἀντρὸς τοὺς πόθους
δυὸ τέκνα, τὸν Ἀτρέα καὶ τὸ Θυέστη,
φέρνει. Μὲ φτόνο βλέπουν τοῦτοι πάντα
νἀξαίνει ἡ ἀγάπη τοῦ πατρὸς στὸν πρῶτο
γιὸ ἀπ ἄλλη κλίνη. Τὸ μῖσος τοὺς δένει
καὶ μυστικὰ τολμοῦν τὴν πρώτη πράξη
στὸ φόνο τοῦ ἀδερφοῦ. Ὁ πατέρας ρίχνει
στὴν Ἱπποδάμεια τὸ ἔγκλημα, ἀγριεμένος
τὸ γιὸ ἀπ αὐτὴ ζητᾶ, κ' ἐκείνη μόνη
της σκοτόνεται —
ΘΟΑΣ. Σωπαίνεις; Διηγήσου!
Μὴ μετανιόνεις γιατὶ ἄρχισες! Λέγε!
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ. Χαρά στον, ποὺ στὸ νοῦ του τοὺς προγόνους
φέρνει εὐχάριστα, ἐφραίνεται τὶς πράξες,
τὸ μεγαλεῖο τους νὰ ἱστοράει, καὶ βλέπει
μὲ χαρὰ κρύφια στὴν ὡραία νὰ σμίγει
σειρά κι αὐτός! Τὶ ἀμέσως δὲ γεννάει

μιὰ γενιὰ τὸν ἡμίθεο εἴτε τὸ τέρας·
μιὰ σειρὰ φαύλων ἢ καλῶν θὰ βγάλει
στερνὰ τὸν τρόμο ἢ τὴ χαρὰ τοῦ κόσμου. —
Σὰν πέθανε ὁ πατέρας, ὁ Θυέστης
κι ὁ Ἀτρέας μαζὶ βασίλεψαν στὴ χώρα.
Μὰ δὲ μπόρεσε ἡ ὁμόνοια νὰ βαστάξει
καιρό. Σὲ λίγο ὁ Θυέστης ἀτιμάζει
τὴν κλίνη τἀδερφοῦ του. Ὁ Ἀτρέας τὸν διώχνει
γιὰ ἐκδίκηση ἀπ τὸ κράτος. Δόλια, πράξες
βαριὲς στὸ νοῦ ὁ Θυέστης μελετώντας,
ἕνα γιὸ τἀδερφοῦ εἶχε πρὶν κλεμένο
κι ἀναθρεμένο σὰ δικό του. Λύσσα
κ' ἐκδίκηση τὰ στήθη τοῦ γεμίζει
καὶ στὴ βασιλικὴ τὸν στέλνει χώρα,
τὸν πατέρα γιὰ θειό του νὰ σκοτόσει.
Τοῦ νέου ὁ σκοπὸς μαθέβεται. Σκληρὰ
τὸν ἔνοχο παιδέβει ὁ βασιλέας,
γιὸ τἀδερφοῦ θαρρώντας πὼς σκοτόνει.
Ἀργὰ γρικᾶ ποιὸς μπρὸς στὰ μεθυσμένα
τὰ μάτια του πεθαίνει μαρτυρώντας·
καὶ γιὰ νὰ σβήσει μέσα του τὴ δίψα
τῆς ἐκδίκησης θρέφει μὲ τὸ νοῦ του
πράξη ἀνάκουστη. Ἀδιάφορος, πραεμένος,
ἥσυχος δείχνει ὅτ' εἶνε, καὶ πλανέβει
τὸν ἀδερφὸ μὲ τοὺς δυὸ γιούς του πίσω
στὸ κράτος, πιάνει τὰ παιδιά, τὰ σφάζει,
καὶ τὸ φριχτό, συχαμερὸ φαγὶ
τὸ βάζει στὸν πατέρα μπρός, στὸ πρῶτο
δεῖπνο. Κι ἀφοῦ ἀπ τὴ σάρκα του ὁ Θυέστης

χόρτασε, θλίψη πιάνει τὴν ψυχή του,
γιὰ τὰ παιδιὰ ρωτᾶ κ' ἐκεῖ ποὺ ἀκούει,
θαρρεῖ, τὸ βῆμα, τὴ φωνή τους πίσω
στὴν πόρτα, ὁ Ἀτρέας σαρκάζοντας τοῦ ρίχνει
τῶν σκοτωμένων κεφαλὲς καὶ πόδια. —
Γυρνᾶς μὲ φρίκη, ὢ βασιλιά, τὴν ὄψη:
Ἔτσι ἔστριψε κι ὁ ἥλιος τὴ θωριά του
καὶ τἄρμα ἀπ τὸν αἰώνιο δρόμο. Αὐτοὶ εἶνε
οἱ πρόγονοι τῆς ἱέρειας σου. Καὶ μοίρες
ὀλέθριες τῶν ἀντρῶν πολλές, καὶ πράξες
πολλὲς τοῦ συγχισμένου νοῦ σκεπάζει
ἡ νύχτα μὲ βαριὰ φτερὰ κι ἀφίνει
νὰ δοῦμ' ἕνα φριχτὸ θάμπωμα μόνο.
ΘΟΑΣ. Μὲ τὴ σιγὴ κ' ἐσὺ ἂς τὶς κρύψεις! Φτάνει
ἡ φρίκη! Πές μου τώρα μὲ ποιὸ θάμα
βγῆκες ἐσὺ ἀπὸ τἄγριο αὐτὸ γένος.
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ. Τοῦ Ἀτρέα γιὸς πρῶτος εἶταν ὁ Ἀγαμέμνονας·
πατέρας μου αὐτὸς εἶνε. Τολμῶ ὡστόσο
νὰ πῶ πὼς εἶδα ἀπὸ μικρὴ σ' ἐκεῖνον
τοῦ τέλειου ἀντρὸς τὸν τύπο. Πρῶτο ἀγάπης
βλαστὸ τοῦ ἔφερ' ἐμένα ἡ Κλυταιμνήστρα,
κατόπι τὴν Ἠλέκτρα. Μὲ ἡσυχία
κυβέρναε ὁ βασιλιὰς καὶ στοῦ Ταντάλου
τὸ γένος εἶχ' ἐρθεῖ ἡ χαμένη εἰρήνη.
Ἀπ τῶν γονιῶν τὴν εὐτυχία ἕνας μόνο
γιὸς ἔλειπε, μὰ ὁ πόθος σὰν πληρώθη
κι ἀνάμεσα στὶς δυὸ ἀδερφὲς ὁ Ὀρέστης
τώρα ἄξαινε, ὁ μονάκριβος, καινούριο
δεινὸ τὸ ἥσυχο σπίτι καρτεροῦσε.

Σᾶς ἦρθε ἡ φήμη τοῦ πολέμου, ποὺ ὅλους
τοὺς ἡγεμόνες τῶν Ἑλλήνων γύρο
συνάθροισε στὴν Τροία, γιὰ νὰ ἐκδικήσουν
τὴν ἁρπαγὴ τῆς πλέον ὡραίας γυναίκας.
Τὴ χώρα ἂν πῆραν, ἂν ἐκδικηθῆκαν,
δὲν τὄμαθα. Ὁ πατέρας μου ὁδηγοῦσε
τὸ στρατὸ τῶν Ἑλλήνων. Στὴν Αὐλίδα
πρόσμεναν μάταια ἀγέρα πρίμον: Ἡ Ἄρτεμη,
μὲ τὸν τρανὸ ἀρχηγό τους ὀργισμένη,
κράταε τοὺς βιαστικοὺς καὶ μὲ τοῦ Κάλχα
ἀπαίτησε τὸ στόμα τὴ μεγάλη
κόρη τοῦ βασιλιᾶ. Μὲ τὴ μητέρα
μᾶς κράξαν στὸ στρατόπεδο· μὲ σύραν
μπρὸς στὸ βωμὸ καὶ στὴ θεὰ ἀφιερῶσαν
αὐτὴν τὴν κεφαλή. — Εἴταν πραεμένη:
Δὲ μοῦ ἤθελε τὸ αἷμα καὶ σὲ γνέφος,
σώζοντάς με, μὲ τύλιξε· σὲ τοῦτον
τὸ ναὸ στὴ ζωὴ ἦρθα πάλι. Ἐγώ εἶμαι,
ἡ ἴδια ἡ Ἰφιγένεια, ἡ ἐγγονὴ τοῦ Ἀτρέα,
τοῦ Ἀγαμέμνονα ἡ κόρη, τῆς θεᾶς
τὸ χτῆμα, ποὺ μιλῶ μαζί σου.

ΘΟΑΣ. Πίστη
καὶ προτίμηση πιότερη δὲ δίνω
στοῦ βασιλιᾶ τὴν κόρη ἀπὸ τὴν ἄγνωστη.
Ὅ,τ' εἶπα στὴν ἀρχὴ σοῦ λέω καὶ πάλι:
Ἔλα μαζί μου καὶ μοιράσου ὅ,τι ἔχω.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ. Ὦ βασιλιά, πώς νὰ τολμήσω τέτιο
βῆμα; Μόνη ἡ θεά, ποὺ μ' ἔχει σώσει,
τὴν ταμένη ζωή μου δὲν ὁρίζει;

Δὲ διάλεξε αὐτὴ τἄσυλο γιὰ μένα
κ' ἑνὸς πατέρα μὲ φυλάει, ποὺ μόνο
γιὰ τὰ μάτια πολὺ τὸν παίδεψε, ἴσως
γιὰ πιὸ γλυκιὰ χαρὰ τῶν γηρατιῶν του;
Ἴσως ὁ γυρισμός μου κοντὰ νἆνε·
κ' ἐγὼ ἄσεβη στὸ δρόμο της, ἐδῶ
νὰ δεσμευτῶ ἐναντίο στὸ θέλημά της;
Σημεῖο τῆς γύρεψα ἂν νὰ μείνω πρέπει.
ΘΟΑΣ. Τὸ σημεῖο εἶνε πὼς μένεις ἐδῶ ἀκόμα.
Πρόφασες νἄβρεις μὴν παλέβεις! Ἕνας
ποὺ θέλει νἀρνηθεῖ, τοῦ κάκου χάνει
λόγια πολλά, ὁ ἄλλος τὸ ὄχι μόνο ἀκούει.
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ. Δὲν εἶνε λόγια αὐτὰ νὰ σὲ πλανέσουν·
σοῦ ἔχω ἀνοίξει τὸ βάθος τῆς καρδιᾶς μου.
Καὶ δὲν τὸ νιόθεις μόνος μὲ τί τρόμο
πρέπει νὰ λαχταρῶ γιὰ τὸν πατέρα,
τὴ μητέρα, τἀδέρφια; Στὶς ἀρχαῖες
στοές, ποὺ κάπου κάπου μόνο ἡ θλίψη
σιγολέει τὄνομά μου, σὰν τριγύρο
σὲ νιογέννητη, νἄπλεκε ἀπὸ στύλο
σὲ στύλο τὰ πιὸ ὡραῖα ἡ χαρὰ στεφάνια.
Ὦ ἂν μ' ἔστελνες ἐκεῖ μ' ἕνα σου πλοῖο,
θἄδινες νέα ζωὴ σ' ἐμὲ καὶ σ' ὅλους!
ΘΟΑΣ. Τότε γύρνα! Ὅ,τι λέει ἡ καρδιά σου κάμε·
μὴν ἀκοὺς τὴ φωνὴ τῆς φρονιμάδας!
Γυναῖκα ἂς εἶσαι σὲ ὅλα, στὴν ὁρμὴ
παραδόσου, ποὺ ἀκράτητα σὲ ἁρπάζει
κ' ἐδῶ κ' ἐκεῖ σὲ σέρνει! Ὅταν τοὺς καίει
στὰ στήθη ἡ πιθυμιά, ἱερὸς κανένας

δὲν τὶς κρατεῖ δεσμὸς ἀπ τὸν προδότη,
ποὺ ἀπ τὴν πιστή, δοκιμασμένη ἀγκάλη
τοῦ ἀντρὸς ἢ τοῦ πατέρα τὶς πλανέβει.
Μὰ σὰ σιγάει στὰ στήθη ἡ γοργὴ φλόγα,
ἡ χρυσὴ γλώσσα τῆς πειθὼς τοῦ κάκου
βάζει πιστὰ τὴ δύναμή της ὅλη.
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ. Τὸ γενναῖο σου τὸ λόγο, ὦ βασιλιά,
θυμήσου! Ἔτσι τὴν πίστη μου ἀνταμείβεις;
Ἕτοιμος ἤσουν νὰ τἀκούσεις ὅλα.
ΘΟΑΣ. Νἀκούσω ἀνέλπιστα ἕτοιμος δὲν ἤμουν·
ἔπρεπε ὅμως κι αὐτὰ νὰ τὰ προσμένω:
δὲν ἤξερα γυναῖκα ὅτ' εἶχα μπρός μου;
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ. Ὦ βασιλιά, μὴ βρίζεις τὸ φτωχό μας
γένος! Ὄχι λαμπρά, σὰν τὰ δικά σας,
μὰ κι ἀγενῆ δὲν εἶνε τῆς γυναίκας
τὰ ὅπλα. Πίστεψέ με, τὸ καλό σου
μπορῶ κάλλιο ἀπὸ σὲ νὰ τὸ γνωρίζω.
Θαρρεῖς, δίχως ἐσὲ οὔτ' ἐμὲ νὰ ξέρεις,
ἕνας δεσμὸς στενότερος μποροῦσε
σ' εὐτυχία νὰ μᾶς ἕνωνε. Ὅλος θάρρος
καὶ θέληση καλὴ ἀπαιτεῖς νὰ στρέξω·
μὰ οἱ θεοὶ χάρη ἂς ἔχουν, ποὺ μοῦ δόσαν
τὴ σταθερότη ἀντίσταση νὰ φέρω
σ' ἕνα δεσμό, ποὺ ἐκεῖνοι δὲν τὸν θέλουν.
ΘΟΑΣ. Δὲ μιλοῦν οἱ θεοί, μιλεῖ ἡ καρδιά σου.
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ. Μὲ τὴν καρδιά μας μόνο μᾶς μιλοῦνε.
ΘΟΑΣ. Νὰ τοὺς ἀκούω δικαίωμα ἐγὼ δὲν ἔχω;
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ. Τὴν ἁπαλὴ φωνὴ τὴν πνίγ' ἡ μπόρα.
ΘΟΑΣ. Ἡ ἱέρεια τάχα μόνη τὴν ἀκούει;

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ. Ὁ βασιλιὰς ἂς τὴ γρικήσει πρῶτος.
ΘΟΑΣ. Τἄγια σου χρέη καὶ τὸ δικαίωμα, πὄχεις
κληρονομιὰ στοῦ Δία τὰ δεῖπνα, πλέον
σιμὰ σὲ φέρνουν στοὺς θεοὺς παρὰ ἕναν
γιὸ τῆς γὶς ἄγριον.
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ. Ἔτσι μοῦ πληρόνεις
μιὰ ἐμπιστοσύνη μὲ τὴ βία παρμένη!
ΘΟΑΣ. Εἴμ' ἄνθρωπος· καὶ κάλλιο νὰ τελιόνομε.
Τούτη εἶνε ἡ ἀπόφασή μου: Ἱέρεια μεῖνε
τῆς θεᾶς, καθὼς σ' ἔχει διαλεγμένη.
Ἀλλὰ ἡ θεὰ κ' ἐμένα ἂς συμπαθήσει,
ποὺ μ' ἄδικο καὶ βάρος στὴν ψυχή μου
τῆς κρατῶ τὶς παλιὲς θυσίες ὥς τώρα.
Ξένος κανεὶς ἐδῶ ἄβλαβος δὲ φτάνει·
παλαιόθε ὁ θάνατός του βέβαιος εἴταν.
Μὰ ἐσὺ μὲ μιὰ γλυκάδα, ποὺ χαιρόμουν
βαθιὰ σ' αὐτὴ νὰ βλέπω μιὰ τῆς κόρης
ἁβρὴ στοργή, μιὰ τῆς μνηστῆς ἀγάπη
κρύφια, ἐσύ, σὰ νὰ μ' ἔδεσες μὲ μάγια,
τὸ χρέος μου μ' ἔχεις κάμει νὰ ξεχάσω.
Νανουρισμένα εἶχες τὰ φρένα μου, ὥστε
τὸ γογγυσμὸ δὲν ἄκουα τοῦ λαοῦ μου·
τώρα τὸ κρίμα γιὰ τὸ πρώϊμο τέλος
τοῦ γιοῦ μοῦ κράζουν δυνατότερα ὅλοι.
Πιὰ δὲν κρατῶ γιὰ χάρη σου τὸ πλῆθος,
ποὺ βιαστικὰ γυρέβει τὴ θυσία.
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ. Ποτὲ δὲν τὄχω χάρη μου ἀπαιτήσει·
τοὺς οὐράνιους δὲ νιόθει, ὅποιος νομίζει
πὼς διψοῦν αἷμα· μόνο τὶς δικές του

σκληρὲς ὁρμὲς τοὺς δίνει. Ἀπ τὸ ἱερέα
μόνη ἡ θεὰ δὲ μ' ἅρπαξε; Τῆς εἶταν
τὸ ἔργο μου πιὸ γλυκὸ ἀπ τὸ θάνατό μου.
ΘΟΑΣ. Δὲ μᾶς ταιριάζει τὴ ἱερὴ συνήθεια
μὲ ἄστατη γνώμη κι ὡς τὸ θέλει ὁ νοῦς μας
νὰ κυβερνοῦμε κ' ἐξηγοῦμε. Κάμε
τὸ χρέος σου, ἐγὼ θὰ κάμω τὸ δικό μου.
Δυὸ ξένοι εἶνε στὰ χέρια μου, ποὺ μέσα
στὶς σπηλιὲς τοῦ γιαλοῦ ἤβραμε κρυμένους
καὶ ποὺ καλὸ στὸν τόπο μου δὲ φέρνουν.
Μ' αὐτοὺς ξανὰ ἡ θεὰ τὴν πρώτη ἃς πάρει
δίκια θυσία της, ποὺ καιρὸ τῆς λείπει.
Ἐδῶ τοὺς στέλνω· τὸ ἔργο τὸ γνωρίζεις.

ΣΚΗΝΗ Δ'.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ (μόνη). Σύγνεφα ἔχεις, ὦ δέσποινα σώτειρα,
νὰ σκεπάζεις διωγμένους ἀθώους,
κι ἀπ τὰ χάλκινα χέρια τῆς μοίρας
στοὺς ἀγέριδες, πέρα ἀπ τὸ κῦμα
κι ἀπ τῆς γὶς τὰ μακρύτατα πλάτη,
ὅπου θέλεις ἐσὺ νὰ τοὺς φέρνεις.
Καὶ σοφὴ εἶσαι καὶ βλέπεις τὰ μέλλοντα·
περασμένα γιὰ σὲ δὲν περάσαν·
στοὺς δικούς σου ἡσυχάζει τὸ βλέμμα σου,
ὡς τὸ φῶς σου, ζωντάνια τῆς νύχτας,
ἡσυχάζει στὴ γὶς καὶ δεσπόζει.
Ὢ ἀπ τὸ αἷμα τὰ χέρια μου φύλαξε!
Εὐτυχία καὶ γαλήνη δὲ φέρνει
κ' ἡ θωριὰ τοῦ τυχαῖα σκοτωμένου

θἄνε σκιάχτρο στὶς μαύρες τὶς ὥρες
τοῦ φονιᾶ τοῦ θλιμένου κι ἀθέλητου.
Τὶ ἀγαποῦν τῶν ἀνθρώπων οἱ ἀθάνατοι
τὰ σπαρμένα παντοῦ ἀγαθὰ γένη·
τοῦ θνητοῦ μὲ χαρὰ τοῦ μακραίνουν
τὴ γοργὴ τὴ ζωή, τοὺς ἀρέσει
τοὐρανοῦ τους τοῦ αἰώνιου νἀφίσουν
τὴ χαρούμενη θέα έναν καιρὸ
νἀπολάψει κ' ἐκεῖνος μαζί τους.

ΠΡΑΞΗ ΔΕΥΤΕΡΗ

ΣΚΗΝΗ Α΄.

Ὀρέστης. Πυλάδης.

ΟΡΕΣΤΗΣ. Τοῦ θανάτου εἶνε ὁ δρόμος ποὺ πατοῦμε:
Σὲ κάθε βῆμα πιὸ ἡ ψυχὴ ἡσυχάζει.
Τοῦ Ἀπόλλονα ὅταν γύρεψα νὰ πάρει
τὴ φριχτὴ συνοδιὰ τῶν Ἐριννύων
ἀπὸ κοντά μου, φάνηκε μὲ λόγια
γεμάτα ἐλπίδα, θετικά, βοήθεια
καὶ λυτρωμὸ νὰ τάζει στὸ ναὸ
τῆς ἀκριβῆς τῆς ἀδερφῆς του ποὺ ἄρχει
στοὺς Ταύρους· κι ἀληθέβει τώρα, κάθε
πόνος μαζὶ μὲ τὴ ζωή μου σβήνει.
Πώς εὔκολα, σὰν ἕνα χέρι θεῖο
μοῦ σφίγγει τὴν καρδιά, τὸ νοῦ πραΐνει,
τὄμορφο φῶς τοῦ ἥλιοῦ μπορῶ νἀφίσω!
Ἂν στὰ ἐγγόνια δὲ δόθηκε τοῦ Ἀτρέα
νἄβρουν στὴ μάχη τέλος δοξασμένο,
κ' ἐγώ, ὡς οἱ πρόγονοί μου κι ὁ πατέρας,
θῦμα νὰ πέσω ἂν πρέπει ἄθλιου θανάτου:
Ἂς γένει! Κάλλιο στὸ βωμὸ ἐδῶ, πάρα
σὲ γωνιὰ κολασμένη, ὅπου τὰ δίχτια
συγγενὴς δολοφόνος στένει. Ὡς τότε
ἀφίστε μου γαλήνη, ὦ καταχτόνιες,
πού, σὰ σκυλιὰ στἄγρίμι, μανιωμένες
χυμᾶτε στὸ αἷμα, ποὺ ἀπ τὰ βήματά μου
σταλάζοντας, τὸ πέρασμά μου δείχνει.
Ἀφίστε με! σὲ λίγο κατεβαίνω

σ' ἐσᾶς· κ' ἐμὲ κ' ἐσᾶς τὸ φῶς τῆς μέρας
δὲν πρέπει νὰ θωρεῖ. Τῆς γῖς τώραῖο,
χλωρὸ λιβάδι γιὰ στοιχιὰ δὲν εἶνε.
Κάτω ἐκεῖ θὰ σᾶς ἔβρω: ἐκεῖ ὅλους δένει
ὅμοια μοίρα σ' αἰώνια θαμπὴ νύχτα.
Μονάχα ἐσέ, Πυλάδη, σύντροφέ μου
ἀθῶε στὸ κρίμα καὶ στὴν ἐξορία,
πώς ἄθελα σὲ παίρνω στὸ θλιμένον
τόπο πρώϊμα! Ἡ ζωὴ εἶτ' ὁ θάνατός σου
μοῦ δίνουν μόνο ἐλπίδα ἢ φόβο ἀκόμα.
ΠΥΛΑΔΗΣ. Σὰν ἐσέ, δὲν εἶμ' ἕτοιμος, Ὀρέστη,
στὸ βασίλειο τῶν ἴσκιων νὰ κατέβω.
Κοιτάω ἀπ τὰ μπερδεμένα μονοπάτια,
ποὺ δείχνουν νὰ ὁδηγὰν στὴ μαύρη νύχτα,
πὼς στὴ ζωὴ καὶ πάλι νἀνεβοῦμε.
Δὲ σκέφτομαι τὸ θάνατο· γυρέβω
νὰ βρῶ μὴν οἱ θεοὶ τρόπο καὶ δρόμο
γιὰ κάπια ποθητὴ φυγὴ ἑτοιμάζουν.
Ὁ θάνατος, ἢ τὸν φοβᾶσαι εἶτ' ὄχι,
φτάνει ἀκράτητος. Κι ὅταν θὰ σηκόσει
τὸ χέρι ἡ ἱέρεια ἁγιάζοντας νὰ κόψει
τὴν κόμη μας, μονάχη σκέψη θἄχω
τὸ λυτρωμό μας. Ὕψωσε ἀπ τὴ θλίψη
τὴν ψυχή σου! τὸν κίντυνο ταχύνεις
διστάζοντας. Ὁ Ἀπόλλονας μᾶς εἶπε
πὼς στὸ ἱερὸ τῆς ἀδερφῆς βοήθεια,
παρηγοριὰ καὶ γυρισμὸς προσμένουν.
Διπλόγνωμα δὲν εἶνε τῶν θεῶν
τὰ λόγια, ὡς τὰ φαντάζεται ὁ θλιμένος.

ΟΡΕΣΤΗΣ. Τὴ μαύρη σκέπη τῆς ζωῆς τριγύρο
στὸ νιὸ κεφάλι μου ἅπλωσε ἡ μητέρα
πρώτη, κ' ἔτσι ἄξαινα, ἴδιος ὁ πατέρας,
καὶ τὸ βουβό μου βλέμμα εἶταν πικρὴ
κατηγόρια ἐκεινῆς καὶ τοῦ ἐραστῆ της.
Πόσες φορές, σὰν ἡ ἀδερφή μου ἡ Ἠλέκτρα
στὴ φωτιὰ κοντὰ ἀμίλητη καθόνταν
μὲς τὴ βαθιὰ στοά, στὴν ἀγκαλιά της
χυμοῦσα ἀγκουσεμένος καὶ μὲ μάτια
ξαφνισμένα τὴν κοίταζα νὰ κλαίει
πικρά. Τότε πολλὰ γιὰ τὸ μεγάλο
πατέρα μας μιλοῦσ' ἐκείνη. Πόσο
ποθοῦσα νὰ τὸν δῶ, νἄμουν κοντά του!
Μιὰ ἤθελα γὼ νὰ πάω στὴν Τροία, μιὰ ἐκεῖνος
νἄρθει. Ἦρθε ἡ μέρα —

ΠΥΛΑΔΗΣ. Ὦ ἄφισε γιὰ κείνη
τὴν ὥρα νὰ μιλοῦν στοιχιὰ στὸν Ἅδη!
Τὸ θύμημα καιρῶν πιὸ ὡραίων ἂς δίνει
νέα δύναμη σ' ἐμᾶς γι' ἄθλα καινούρια.
Οἱ ἀθάνατοι ἔχουν χρεία κάπιους ἀνθρώπους
καλούς, στὴν πλατιὰ γὶς νὰ τοὺς δουλέβουν.
Κ' ἐσὲ ἀκόμα σὲ χρειάζονται· γιὰ τοῦτο
συνοδιὰ δὲ σὲ δόσαν τοῦ πατέρα,
σὰν κατέβηκε ἀθέλητα στὸν Ἅδη.

ΟΡΕΣΤΗΣ. Ὦ, ἀδράζοντας τὸ φόρεμά του, νἄχα
κοντά του πάει!

ΠΥΛΑΔΗΣ. Γιὰ μὲ γνιαστῆκαν ὅπιοι
σὲ φύλαξαν· γιατὶ κ' ἐγὼ δὲν ξέρω
τὶ θὰ γενόμουν, ἂν δὲ ζοῦσες· ὅταν

μ' ἐσένα καὶ γιὰ σένα ἀπ' τὰ μικρά μου
χρόνια ζῶ μόνο καὶ νὰ ζήσω θέλω.
ΟΡΕΣΤΗΣ. Μὴ μοῦ θυμᾶς τὶς μέρες τὶς ὡραῖες,
ποὺ ἦβρα ἄσυλο στὸ σπίτι σου· μὲ ἀγάπη
καὶ φρονιμάδα ὁ γενναῖος σου ὁ πατέρας
πῆρε κοντά του τἄνθος τὸ φριμένο,
ἐνῶ φαιδρὸς σὺ πάντα σύντροφός μου,
σὰν πεταλούδα πλουμιστὴ τριγύρο
σὲ σκοτινὸ λουλούδι, κάθε μέρα
μὲ νέα ζωὴ φτερούγιζες, σκορποῦσες
μὲς τὴν ψυχή μου τὴ χαρά σου, τόσο
ποὺ ξεχνώντας τὴ μοίρα μου, μαζί σου
σ' ἕνα ὄνειρο γοργῆς σερνόμουν νιότης.
ΠΥΛΑΔΗΣ. Ἀφότις σὲ ἀγαπῶ, ἀρχινᾶ ἡ ζωή μου.
ΟΡΕΣΤΗΣ. Ἡ συμφορά μου πές, καὶ λὲς ἀλήθεια.
Τὸ πιὸ φριχτὸ τῆς μοίρας μου εἶνε τοῦτο:
Σὰ μολεμένος, ποὺ παντοῦ τὸν διώχνουν,
πόνο κρυφὸ καὶ θάνατο στὰ στήθη
φέρνω· κι ὅπου γερὸν πατήσω τόπο,
τριγύρο οἱ ζωερὲς μορφὲς ἀμέσως
τὴ θλιβερὴ ὄψη ἀργοῦ θανάτου παίρνουν.
ΠΥΛΑΔΗΣ. Ὁ θάνατος αὐτὸς θἄβρισκε πρῶτον,
Ὀρέστη, ἐμέ, ἂν φαρμάκονε ἡ πνοή σου.
Δὲν εἶμ' ἀκόμα ὅλο ὄρεξη καὶ θάρρος;
Καὶ ἡ ὄρεξη κ' ἡ ἀγάπη τὰ φτερὰ εἶνε
σ' ἔργα μεγάλα.
ΟΡΕΣΤΗΣ. Ἔργα μεγάλα; Ναί,
εἶταν καιρός, ποὺ μπρός μας τἄχαμε! Ὅταν
κυνηγούσαμε σ' ὄρη καὶ λαγγάδια

τἀγρίμια, λαχταρώντας πὼς στὸ στῆθος
καὶ στὴ γροθιὰ μὲ τοὺς τρανοὺς προγόνους
μιὰ μέρα ἴσοι, μὲ ρόπαλο καὶ ξίφος
στοὺς ληστὲς καὶ στὰ τέρατα θὰ ὁρμοῦμε·
καὶ στὸ γιαλὸ ὅταν γέρναμε τὸ βράδι,
ἕνας στὸν ἄλλον ἥσυχα ἀκκουμπώντας,
καὶ στὰ πόδια μας ἔπαιζε τὸ κῦμα
καὶ πλατὺς ἀνοιχτὸς ἅπλων' ὁ κόσμος
μπροστά μας, στὸ σπαθὶ χύμαε τὸ χέρι
καὶ μέλλοντ' ἄθλα χύνονταν σὰν τἄστρα
τριγύρο μας ἀρίφνητα ἀπ τὴ νύχτα.
ΠΥΛΑΔΗΣ. Εἶν' ἄπειρο τὸ ἔργο, ποὺ μᾶς βιάζει
τὴν ψυχὴ ὁ τελιωμός του. Καθεμιά μας
πράξη ἐξαρχῆς τὴ θέλαμε μεγάλη
τόσο, ὅπως γένεται ὅταν μὲ τὰ χρόνια
σὲ τόπους καὶ γενιὲς λαῶν τὴ σέρνει
τῶν ποιητῶν τὸ στόμα ἀξαίνοντάς την.
Ἀχάει γλυκὰ ὅ,τι ἐκάμαν οἱ πατέρες,
ὅταν γυρτὸς στὸ βραδινὸ ἴσκιο ὁ νέος
μὲ τοὺς ἀχοὺς τῆς ἅρπας τὸ ρουφάει·
κι ὅ,τι ἐμεῖς κάνομε εἶνε, ὡς καὶ γιὰ κείνους
εἶταν, ἄπλερος μάταιος κόπος!
Ἔτσι τὸ ὅ,τι μᾶς φέβγει κυνηγοῦμε,
τὸ δρόμο ποὺ περνᾶμε μὴν ψηφώντας,
καὶ πλάϊ μόλις τὸ βῆμα τῶν προγόνων
θωροῦμε καὶ τὰ χνάρια τῆς ζωῆς τους.
Στὸν ἴσκιο τους κοντὰ τρέχομε πάντα,
ποὺ στεφανόνει ἰσόθεος στὴ μακρότη
στὰ γνέφη τὰ χρυσὰ τὰ κορφοβούνια.

Δὲν ἔχω ἰδέα μεγάλη γιὰ ὅπιον θρέφει
στὸ νοῦ, πῶς ὁ λαὸς νὰ τὸν ὑψόσει;
Μὰ ἐσύ, νέε, τῶν θεῶν ἂς χρωστᾶς χάρη,
ποὺ μ' ἐσὲ τόσο πρώϊμα τόσα ἐκάμαν!
ΟΡΕΣΤΗΣ. Ὅταν αὐτοὶ στὸν ἄνθρωπο δωρίζουν
εὐχάριστο ἔργο, ἀπὸ δεινὰ νὰ σώσει
τοὺς δικούς του, τὸ κράτος του νἀξήνει,
νἀσφαλίσει τὰ σύνορα κ' ἐχτροὶ
παλιοὶ νὰ πέσουν ἢ νὰ φύγουν· τότε
νὰ εὐχαριστεῖ! ποὺ ἕνας θεὸς τὴν πλέον
μεγάλη τῆς ζωῆς τοῦ ἔδοσε χάρη.
Μὰ ἐμένα μ' ἔχουν γιὰ φονιὰ διαλέξει
τῆς σεβαστῆς πάντα μητρός μου, μ' ἔχουν,
μὲ τὸ νόημά τους νὰ ἐκδικήσω ἀνόσια
μιὰν ἀνομία, στὸν ὄλεθρο σπρωγμένον.
Πίστεψε, πεῖσμα τὄβαλαν στὸ γένος
τοῦ Ταντάλου· κ' ἐγώ, ὁ στερνός, δὲν πρέπει
ἀθῶος, δὲν πρέπει τίμια νὰ χαθῶ.
ΠΥΛΑΔΗΣ. Στὸ γιὸ οἱ θεοὶ δὲν ἐκδικοῦν τὶς πράξες
τῶν πατέρων· καλός, κακός, καθένας
τὰ ἔργα του πληρόνει· τῶν γονέων
κληρονομιέται ἡ εὐχὴ κι ὄχι ἡ κατάρα.
ΟΡΕΣΤΗΣ. Ἐμᾶς, θαρρῶ, δὲ φέρνει ἐδῶ ἡ εὐχή τους.
ΠΥΛΑΔΗΣ. Ἡ βουλὴ τῶν τρανῶν θεῶν ὡστόσο.
ΟΡΕΣΤΗΣ. Ὥστε ἡ βουλή τους εἶνε ποὺ μᾶς χάνει.
ΠΥΛΑΔΗΣ. Κάμε ὅ,τι σὲ προστάζουν καὶ καρτέρει!
Τὴν ἀδερφὴ τοῦ Ἀπόλλονα ἂν τοῦ φέρεις
καὶ στοὺς Δελφοὺς κ' οἱ δυὸ εἶνε, λατρεμένοι
ἀπὸ ἕνα λαὸ μ' αἴσθημα γενναῖο,

γι' αὐτὴ τὴν πράξη σου ἵλεο θὰ σοῦ γένει
τὸ θεῖο ζευγάρι, κι ἀπ τῶν καταχτόνιων
τὰ χέρια θὰ σὲ σώσει. Τώρα κιόλα
καμιά τους δὲν τολμᾶ ἐδῶ στἄγιο δάσος.
ΟΡΕΣΤΗΣ. Ἔτσι κὰν θάνατο ἥσυχο θενἄχω.
ΠΥΛΑΔΗΣ. Ἀλλιῶς ἐγὼ στοχάζομαι καὶ δένω
ὄχι ἄκριτα τὸ τὶ ἔγινε μὲ τὸ ὅ,τι
μέλλεται κ' ἔτσι ὁ νοῦς μου τὸ ἐξηγεῖ.
Καιρὸ ἴσως στὴ βουλὴ τῶν ἀθανάτων
ἡ τρανὴ πράξη ὡρμάζει. Ἡ Ἄρτεμη θέλει
νὰ φύγει ἀπ τἀκρογιάλι τῶν βαρβάρων
κι ἀπ τὶς σκληρὲς ἀνθρώπινες θυσίες.
Σ' ἐμᾶς εἴταν δοσμένο τὄμορφο ἆθλο,
σ' ἐμᾶς ἔπεσε ὁ κλῆρος κι ἀπὸ θάμα
τώρα ἐδῶ εἴμαστ' ἀθέλητα φτασμένοι.
ΟΡΕΣΤΗΣ. Πλέκεις μαζὶ σοφὰ μὲ σπάνια τέχνη
τοὺς πόθους σου καὶ τῶν θεῶν τὴ γνώμη.
ΠΥΛΑΔΗΣ. Τί εἶνε ἡ σοφία τἀνθρώπου, ἂν δὲν ἀκούει
τῶν οὐράνιων τὸ θέλημα μὲ σέβας;
Σὲ δεινὴ πράξη ἕνας θεὸς καλεῖ
τὸ γενναῖον ἄντρα ποὺ ἔσφαλε, τὸν βάζει
ὅ,τι θαρροῦμε ἀδύνατο νὰ κάμει.
Ὁ ἀντρεῖος νικᾶ· πληρόνοντας τὸ κρίμα,
θεοὺς καὶ κόσμο μὲ τιμὴ δουλέβει.
ΟΡΕΣΤΗΣ. Νὰ ζήσω ἂν πρέπει καὶ νὰ πράξω κάτι,
ἕνας θεὸς ἂς πάρει ἀπ τὸ βαρύ μου
τὸ μέτωπο τὴ ζάλη, ποὺ στὸ δρόμο
τὸ γλιστερό, ἀπ τὸ μητρικὸ βρεμένον
αἷμα, μὲ σέρνει στοὺς νεκρούς. Μὲ σπλάχνος

ἂς ξεράνει τὴ βρύση, ποὺ πηδώντας
μπρός μου ἀπ τῆς μάννας τὶς πληγές, μὲ μιαίνει
παντοτινά.
ΠΥΛΑΔΗΣ. Πιὸ ἀτάραχος καρτέρει!
Πληθαίνεις τὸ κακὸ κι ὁ ἴδιος παίρνεις
τῶν Ἐριννύων τὸ ἔργο. Ἥσυχος μεῖνε,
νὰ στοχαστῶ ἄφισέ με. Κι ὅταν τέλος
σμιχτὲς χρειαστοῦνε δύναμες, σὲ κράζω
κ' οἱ δυὸ μαζὶ στοχαστικὰ τολμοῦμε
τὴν πράξη.
ΟΡΕΣΤΗΣ. Λέω κι ἀκούω τὸν Ὀδυσσέα.
ΠΥΛΑΔΗΣ. Μὴ χλεβάζεις! Καθένας ἂς διαλέγει
τὸν ἥρωά του κι ἂς γυρέβει ἀπάνω
στὰ χνάρια του τὸν Ὄλυμπο. Τὸ λέω:
δὲ βρίσκω νἄνε ὁ στοχασμὸς κι ὁ δόλος
ντροπὴ γιὰ κεῖνον, ποὺ τολμᾶ μεγάλα.
ΟΡΕΣΤΗΣ. Ἐγὼ τιμῶ ὅπιον εἶνε ἀντρεῖος κ' ἴσιος.
ΠΥΛΑΔΗΣ. Γι' αὐτὸ καὶ δὲ σοῦ γύρεψα τὴ γνώμη.
Τὸ πρῶτο βῆμα ἔχει γίνει. Ὣς τὴν ὥρα
πολλὰ ἔμαθα ἀπ τοὺς φύλακές μας. Ξέρω
πῶς μιὰ ξένη, θεόμοιαστη γυναῖκα
κρατεῖ τὸν ἄγριο νόμο δεσμεμένον.
Ἁγνὴ καρδιὰ καὶ δέηση καὶ λιβάνι
προσφέρνει στοὺς θεούς. Πολὺ ἐγκωμιάζουν
τὴν ἀγαθή. Πιστέβουν ἀπ τὸ γένος
τῶν Ἀμαζόνων εἶνε κ' ἔχει φύγει
γιὰ νὰ σωθεῖ ἀπὸ συμφορὰ μεγάλη.
ΟΡΕΣΤΗΣ. Ἡ φωτινή της βασιλεία ἔχει χάσει
τὴ δύναμη ἅμα σίμωτε ὁ κακοῦργος,

πού πίσω του, ώς πλατιά νυχτιά, ή κατάρα
τρέχει καὶ τὸν σκεπάζει. Ἡ ἱερὴ δίψα
τοῦ αἵματου λύνει τὴν παλιὰ συνήθεια
ἀπ τὰ δεσμά της γιὰ ὄλεθρό μας. Τἄγριο
τοῦ βασιλιᾶ τὸ πνεῦμα μᾶς σκοτόνει·
δὲ μπορεῖ νὰ μᾶς σώσει μιὰ γυναῖκα.
ΠΥΛΑΔΗΣ. Τύχη μας νἄνε αὐτὴ γυναῖκα! Ὁ ἄντρας,
κι ὁ πιὸ καλός, τὸ νοῦ του τὸν μαθαίνει
στὴ σκληράδα καὶ κάνει στερνὰ νόμο
κ' ἐκεῖνο ποὺ μισεῖ· γίνεται ὠμός,
ἀγνώριστος σχεδὸν ἀπὸ συνήθεια.
Μόνο ἡ γυναῖκα σταθερὴ στὴ γνώμη
μένει. Κάλλιο βασίζεσαι σ' ἐκείνη
σὲ καλὸ καὶ κακό. — Σώπασε! Νά την·
ἄσε μας μόνους. Ποιοὶ εἴμαστε δὲν πρέπει
ἀμέσως νὰ τῆς πῶ, νὰ φανερόσω
τὴ μοίρα μας ἀφύλαχτα. Ἐσὺ φύγε,
καὶ πρὶν μ' ἐσὲ μιλήσει αὐτή, σὲ σμίγω.

ΣΚΗΝΗ Β'.

Ἰφιγένεια. Πυλάδης.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ. Ποῦθε ἔρχεσαι, ποῦθε εἶσαι, ὦ ξένε, λέγε.
Θαρρῶ πὼς πιὸ πολὺ μ' Ἕλληνα μοιάζεις
παρὰ μὲ Σκύθη. (Τοῦ λύνει τὰ δεσμά.)
Ἡ λευτεριά, ποὺ δίνω
ἐγώ, κίντυνος εἶνε· κι ἂς θελήσουν
οἱ ἀθάνατοι ἀπ αὐτὸν νὰ σᾶς λυτρόσουν!
ΠΥΛΑΔΗΣ. Γλυκιὰ φωνή! Τῆς μητρικῆς μου γλώσσας
καλοπρόσδεχτε ἀχὲ στὸν ξένον τόπο!

Τὰ γαλανὰ βουνὰ τοῦ πατρικοῦ μου
λιμανιοῦ ξαναβλέπω ὁ σκλαβωμένος
ἐφρόσυνα μπροστά μου. Ἂς σὲ ἀσφαλίσει
αὐτὴ ἡ χαρὰ πὼς Ἕλληνας κ' ἐγώ εἶμαι!
Γιὰ μιὰ στιγμὴ τὄχω ξεχάσει πόση
ἀνάγκη σοῦ ἔχω καὶ τὸ νοῦ μου μόνο
στὸ λαμπρὸ ὅραμα γύρισα. Ὦ γιὰ πές μου,
ἂν τὰ χείλη σου κάπιο πεπρωμένο
δὲν τὰ σφαλεῖ, ἀπὸ ποιά ἀπὸ τὶς φυλές μας
ἡ ἰσόθεη κρατεῖ καταγωγή σου;
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ. Μαζί σου μιλεῖ ἡ ἱέρεια, ποὺ τὴν ἔχει
διαλέξει κι ἀφιερόσ' ἡ ἴδια ἡ θεά της.
Τοῦτο ἂς σοῦ φτάσει· πές μου, σὺ ποιός εἶσαι
καὶ ποιά τύχη μὲ ὀλέθρια βουλὴ σ' ἔχει
ἐδῶ φερμένον μὲ τὸ σύντροφό σου;
ΠΥΛΑΔΗΣ. Εὔκολο νὰ σοῦ πῶ μὲ τὴ βαριά του
συντροφιὰ ποιὸ δεινὸ μᾶς κυνηγάει.
Τόσο εὔκολα ἂς μποροῦσες νὰ μᾶς δόσεις
κ' ἐσὺ τὸ φαιδρὸ βλέμμα τῆς ἐλπίδας!
Ἀπὸ τὴν Κρήτη εἴμαστε, γιοὶ τοῦ Ἀδράστου.
Εἶμ' ὁ νιότερος, Κέφαλο μὲ λένε,
κι ὁ ἄλλος Λαοδάμας, πρωτογεννημένος.
Ἀνάμεσό μας ἕνας τρίτος, ἄγριος
καὶ τραχὺς τὴ χαρὰ καὶ τὴν ὁμόνοια
ἀπὸ μικρὸς χαλοῦσε στὰ παιγνίδια.
Τὴ μητέρα ὑπακούγαμε ἥσυχα ὅσο
πολεμοῦσε ὁ πατέρας μας στὴν Τροία·
μὰ ὅταν μὲ πλούσια λάφυρα ἦρθε πάλι
καὶ πέθανε σὲ λίγο, εὐτὺς τἀδέρφια

τὰ χώρισε ἡ διχόνοια γιὰ τὸ κράτος
καὶ γιὰ τὸ θρόνο. Ἐγὼ τοῦ πρώτου μέρος
πῆρα. Τὸν ἀδερφὸ σκότωσε ἐκεῖνος.
Γιὰ τὸ φόνο οἱ Ἐριννύες ἐδῶθ' ἐκεῖθε
τὸν κυνηγοῦν μὲ ὁρμή. Μ' ἐλπίδα ὡστόσο
ὁ δελφικὸς ὁ Ἀπόλλονας μᾶς στέλνει
στὸν ἄγριο αὐτὸ γιαλό. Στῆς ἀδερφῆς του
τὸ ἱερὸ νὰ προσμείνομε βοήθεια
μᾶς πρόσταξε. Μᾶς πιάσαν καὶ μᾶς στεῖλαν
ἐδῶ σ' ἐσένα γιὰ θυσία. Τὸ ξέρεις.
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ. Ἔπεσε ἡ Τροία; Ἀκριβέ, βεβαίωσέ με!
ΠΥΛΑΔΗΣ. Ἔπεσε! Ὦ ἀσφάλισέ μας σωτηρία!
Τάχυνε τὴ βοήθεια, ποὺ μᾶς ἔχει
ταμένη ἕνας θεός. Τὸν ἀδερφό μου
σπλαχνίσου τον! Καλὸ ἕνα λόγο πές του!
Μὰ πρόσεχέ τον, σὰ μιλεῖς μαζί του,
τὸ ἱκετέβω θερμά: Τί μ' εὐκολία
ἀπὸ χαρὰ καὶ θύμηση καὶ πόνο
κυριέβεται, ἀνταριάζεται ἡ καρδιά του.
Ἡ μανία τὸν ξανάβει κ' ἡ ψυχή του
ἡ ἐλεύτερη κι ὡραία στὶς Ἐριννύες
παραδίνεται σκλάβα.
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ. Ὅσο μεγάλη
κι ἂν εἶνε ἡ συμφορά σου, σὲ ἱκετέβω,
λησμόνα την κι ἀπάντησέ μου πρῶτα.
ΠΥΛΑΔΗΣ. Ἡ τρανὴ χώρα, ποὺ ἀντιστάθη δέκα
χρόνους στὸ στράτεμα ὅλο τῶν Ἑλλήνων,
ρέπια εἶνε, πιὰ δὲν ἀναστένεται. Ὅμως
κάποιοι τῶν πιὸ καλῶν μας τάφοι κράζουν

στὸ βάρβαρο γιαλὸ τὸ νοῦ μας. Κοίτεται
ἐκεῖ ὁ Ἀχιλλέας μὲ τὸν ὡραῖο του φίλο.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ. Θεϊκὲς μορφὲς κ' ἐσεῖς γίνατε σκόνη!

ΠΥΛΑΔΗΣ. Κι ὁ Παλαμήδης κι ὁ Αἴας ὁ Τελαμόνιος
δὲν ξαναϊδαν τὸν ἥλιο τῆς πατρίδας.

ΙΦΙΓ. (μόνη της). Σιγάει γιὰ τὸν πατέρα μου, δὲ λέει
μὲ τοὺς πεσμένους τὄνομά του. Ναί!
Ζεῖ ἀκόμα! Θὰ τὸν δῶ! Καρδιά, ἔχ' ἐλπίδα!

ΠΥΛΑΔΗΣ. Μὰ μακάριοι οἱ χιλιάδες, ποὺ πεθάναν
τὸν πικρόγλυκο θάνατο ἀπ τὸ χέρι
τοῦ ἐχτροῦ! Γιατὶ ἄγριους τρόμους καὶ θλιμένο
τέλος, ἀντὶς γιὰ θρίαμβο, ἔχει ἑτοιμάσει
σ' ὅσους γύρισαν ἕνας ὀργισμένος
θεός. Ἡ ἀνθρωπινὴ φωνὴ δὲ φτάνει
σ' ἐσᾶς; Ὅσο μακριὰ αὐτὴ πάει, τὴ φήμη
σπέρνει ἀνάκουστων ἔργων, ποὺ ἔχουν γένει.
Ἡ συμφορά, ποὺ τὶς στοὲς γεμίζει
τῆς Μυκήνας μὲ θρήνους δίχως τέλος,
κρυφὴ σοῦ μένει ἐσένα; — Ἡ Κλυταιμνήστρα
μὲ τὴ βοήθεια πλάνεψε τοῦ Αἰγίσθου
τὸν ἄντρα της, τὴν ἴδια τὴν ἡμέρα
ποὺ γύρισε τὸν σκότωσε! — Τὸ γένος
τοῦ βασιλιᾶ αὐτοῦ θὰ τιμᾶς! Τὸ βλέπω,
τὸ στῆθος σου τοῦ κάκου μὲ τὸ λόγο,
τὸν τρομερὸ ἀνεπάντεχα, παλέβει.
Κόρη εἶσαι φίλου του; εἶσαι γεννημένη
γειτονικὰ σ' αὐτὴν τὴ χώρα; Μὴν
τὸ κρύβεις καὶ σὲ μένα μὴν τὸ ρίξεις,
ποὺ πρῶτος σοῦ μηνάω τὴ φρίκη τούτη.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ. Λέγε, πώς ή δεινὴ ἔχει γένει πράξη;
ΠΥΛΑΔΗΣ. Τὴν ἴδια μέρα ποὺ ἦρθε ὁ βασιλέας,
ἀπ τὸ λουτρὸ ὅπως βγῆκε δροσισμένος
κ' ἥσυχος, ἀπ τὸ χέρι τῆς συμβίας
τὸ φόρεμα γυρέβοντας, χιτῶνα,
ποὺ τεχνικὰ πολύδιπλος μπλεκόνταν,
ἡ ὀλέθρια ἀπάνω τοῦ ἔρριξε στοὺς ὤμους,
στὰ εὐγενικὸ κεφάλι γύρο· κι ὅπως
νὰ ξεμπλεχτεῖ τοῦ κάκου πολεμοῦσε
σὰν ἀπὸ δίχτυ, ἐκεῖ ὁ προδότης Αἴγισθος
τὸν χτύπησε, καὶ πῆγε σκεπασμένος
στοὺς νεκροὺς ὁ μεγάλος βασιλέας.
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ. Καὶ πληρωμὴ ποιά πῆρε ὁ συνωμότης;
ΠΥΛΑΔΗΣ. Τὸ κράτος, καὶ τὴν κλίνη ποὺ εἶχε πρῶτα.
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ. Ὥστ' ἔσπρωξε στὸ κρίμα ἄχρειος πόθος;
ΠΥΛΑΔΗΣ. Κ' ἐκδίκησης παλιᾶς μεγάλο πάθος.
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ. Καὶ πώς τὴν εἶχε ὁ βασιλιὰς προσβάλει;
ΠΥΛΑΔΗΣ. Μὲ δεινὴ πράξη, ποὺ ἂν ὁ φόνος εἶχε
δικιωμό, θὰ τὴ δίκιωνε. Μὲ δόλο
στὴν Αὐλίδα τὴν ἔκραξε κ' ἐκεί,
ὅταν κρατοῦσε τὰ πλοῖα τῶν Ἑλλήνων
κάποια θεὰ μὲ ὁρμητικοὺς ἀνέμους,
τὴν Ἰφιγένεια, τὴν πρώτη του κόρη,
μπρὸς στὸ βωμὸ τῆς Ἄρτεμης θυσία
τὴν πρόσφερε γιὰ χάρη τῶν Ἑλλήνων.
Ἀποστροφὴ τῆς ἄφισε αὐτό, λένε,
βαθιὰ μὲς τὴν καρδιά, ὥστε παραδόθη
τοῦ Αἰγίσθου καὶ τὸν ἄντρα της στοῦ ὀλέθρου
ἐτύλιξε τὰ δίχτια μοναχή της.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ (σκεπάζοντας τὸ κεφάλι.)
῏Ω, φτάνει! Θὰ μὲ ξαναδεῖς.
ΠΥΛΑΔΗΣ. Σὰ νἄνε
ἀπ τῆς βασιλικῆς γενιᾶς τὴ μοίρα
βαθιὰ συγκινημένη. Ὅπια κι ἂν εἶνε,
τὸ βασιλιὰ θἄχει γνωρίσει βέβαια,
καὶ γιὰ καλό μας ἀπὸ μέγα σπίτι
τὴν πούλησαν ἐδώ. Σώπα, καρδιά μου,
καὶ στἄστρο τῆς ἐλπίδας, ποὺ μᾶς λάμπει,
στοχαστικὰ χαρούμενοι ἂς στραφοῦμε!

ΠΡΑΞΗ ΤΡΙΤΗ

ΣΚΗΝΗ Α'.

Ἰφιγένεια. Ὀρέστης.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ. Δυστυχισμένε, τὰ δεσμά σου λύνω
μοίρας πιὸ θλιβερότερης σημάδι.
Ἡ λευτεριά, ποὺ δίνει τὸ ἱερό. εἶνε,
σὰν τῆς ζωῆς τὴν ὕστερνὴ τὴ λάμψη
στὴ ματιὰ τοῦ βαριὰ ἄρρωστου, θανάτου
μηνυτής. Δὲ μπορῶ, οὔτε θέλω ἀκόμα
νὰ πιστέψω πώς εἴσαστε χαμένοι!
Μὲ χέρι φονικὸ πώς θὰ μποροῦσα
νὰ σᾶς τάξω στὸ θάνατο; Κι ὅσο εἶμαι
ἱέρεια γὼ τῆς θεᾶς, κανένας, ὅπιος
κι ἂν εἶνε, δὲ μπορεῖ τὴν κεφαλή σας
νἀγγίξει. Ἀλλὰ κι ἂν ἀρνηθῶ τὸ χρέος,
ποὺ ὁ βασιλιὰς ἄγρια ἀπαιτεῖ, διαλέγει
μιὰν ἄλλη ἀπ τὶς παρθένες μου καὶ τότε
μέν' ἡ θερμή μου εὐχὴ μόνος βοηθός σας.
Τιμημένε συντοπίτη! Ἂν κι ὁ δοῦλος,
ποὺ ἔχει τοὺς πατρικοὺς θεοὺς ἀγγίξει
στὴ γωνιά μας, καλόδεχτος μᾶς εἶνε
στὸν ξένον τόπο, ἐγὼ μὲ ποιά χαρά μου
πρέπει ἐσᾶς νὰ δεχτῶ, ποὺ τὴν εἰκόνα
τῶν ἡρώων, ποὺ ἔχω μάθει ἀπ τοὺς γονιούς μου
νὰ σέβομαι, μοῦ φέρνετε καὶ μέσα
τὴν καρδιά μου δροσίζετε μὲ νέα
κι ὄμορφη ἐλπίδα!

ΟΡΕΣΤΗΣ. Ἐπίτηδες σωπαίνεις

γνωστικὰ γένος κι ὄνομα; Ἢ μπορῶ
νὰ μάθω ποιά θεόμοιαστη ἀντικρύζω;

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ. Θὰ μὲ γνωρίσεις. Τώρα λέγε μου ὅ,τι
μισὰ ἀπ τὸν ἀδερφό σου ἄκουσα μόνο,
τὸ τέλος ἐκεινῶν, ποὺ ἀπὸ τὴν Τροία
γυρνώντας, στὸ κατόφλι τους βουβὰ
σκληρή, ἀπάντεχη μοίρα τοὺς ἐδέχτη.
Μικρὴ μ᾽ ἐφέραν στἀκρογιάλι τοῦτο,
μὰ τὴ δειλὴ ματιὰ καλὰ θυμοῦμαι,
ποὺ μὲ φόβο καὶ ξάφνισμα εἶχα ρίξει
σ᾽ αὐτοὺς τοὺς ἥρωες. Ξεκινοῦσαν σάμπως
νἄνοιγε ὁ Ὄλυμπος καὶ νἄστελνε κάτω
τὶς μορφὲς τοῦ λαμπροῦ πανάρχαιου κόσμου,
τοῦ Ἰλίου τρομάρα, καὶ πιὸ ἀπ ὅλους εἶταν
θαμαστὸς ὁ Ἀγαμέμνονας. Ὢ πές μου!
Στὸ σπίτι του πατώντας, ἀπὸ δόλο
τῆς συμβίας του ἔχει πέσει καὶ τοῦ Αἰγίσθου;

ΟΡΕΣΤΗΣ. Τὸ εἶπες!

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ. Ἀλλοί σου, δύστυχη Μυκήνα!
Ἔτσι ἔσπειραν τὰ ἐγγόνια τοῦ Ταντάλου
κατάρα σὲ κατάρα μ᾽ ἄγρια πλήθια
χέρια! Κι ὀλέθρια, ὡς τὰ ζιζάνια, σειώντας
κεφάλια, καὶ χιλιάδες σπόρους γύρο
τινάζοντας, φονιάδες συγγενεῖς
σὲ τέκνα τέκνων γέννησαν γιὰ αἰώνιο
ἀλληλοσπαραγμό! — Φανέρωσέ μου
ἐκεῖνο ποὺ ἀπ τοὺς λόγους τἀδερφοῦ σου
γοργὰ τὸ σκότος μοῦ ἔκρυψε τοῦ τρόμου.
Πῶς ὁ γιὸς ὁ στερνὸς τοῦ τρανοῦ γένους,

τὸ γλυκὸ τέκνο, ποὺ ἔχει νὰ ἐκδικήσει
τὸν πατέρα του, ὁ Ὀρέστης πῶς ἐσώθη
τὴ μέρα τῆς σφαγῆς; Μὴν ὅμοια τύχη
στοῦ θανάτου τὸν τύλιξε τὰ δίχτια;
Γλύτωσε; Ζεῖ; Ζεῖ ἡ Ἠλέκτρα;
ΟΡΕΣΤΗΣ. Ζοῦν.
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ. Χρυσὲ ἥλιε.
τὶς πιὸ ὄμορφές σου ἀχτίδες δάνεισέ μου,
γιὰ χάρη ἀπίθωσέ τις μπρὸς στὸ θρόνο
τοῦ Δία! Γιατὶ φτωχὴ ἐγὼ κι ἄφων' εἶμαι.
ΟΡΕΣΤΗΣ. Μὲ τὴ βασιλικὴ γενιὰ ἂν σὲ δένουν
φιλοξενίας δεσμοὶ ἢ στενότεροι ἄλλοι,
καθὼς ἡ ὡραία χαρά σου τὸ προδίνει,
τότε δάμασε, κράτα τὴν καρδιά σου!
Τὶ ἀβάσταχτο γιὰ ἐκιὸν ποὺ χαίρεται εἶνε
τὸ ξαφνικὸ τὸ κύλημα στὴ λύπη.
Μονάχα τοῦ Ἀγαμέμνονα τὸ τέλος
ξέρεις, βλέπω.
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ. Μὴν τοῦτο δὲ μοῦ φτάνει;
ΟΡΕΣΤΗΣ. Ἔμαθες μόνο τὴ μισὴ τὴ φρίκη.
ΙΦΙΓ. Τί νὰ σκιαχτῶ ἄλλο; Ὁ Ὀρέστης ζεῖ κ' ἡ Ἠλέκτρα.
ΟΡΕΣΤΗΣ. Καὶ γιὰ τὴν Κλυταιμνήστρα δὲ φοβᾶσαι;
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ. Οὔτ' ἐλπίδα οὔτε φόβος τὴ λυτρόνει.
ΟΡΕΣΤΗΣ. Κι αὐτὴ ἄφισε τὸν τόπο τῆς ἐλπίδας.
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ. Μετανιομένη, τὸ αἷμα της μονάχη
λυσσώντας ἔχυσε;
ΟΡΕΣΤΗΣ. Ὄχι, ἀπὸ τὸ ἴδιο
τὸ αἷμα της ὡστόσο βρῆκε τέλος.
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ. Καθαρότερα μίλει, μὴ μ' ἀφίνεις

νὰ συλλογιέμαι. Τὸ ἄγνωστο τὰ μαῦρα
φτερούγια χίλιοαπανωτὰ χτυπάει
στὴ φοβισμένη κεφαλή μου γύρο.
ΟΡΕΣΤΗΣ. Διαλέξαν οἱ θεοὶ λοιπὸν ἐμένα
γιὰ μηνυτὴ μιᾶς πράξης, ποὺ ποθοῦσα
μὲς τὸ βασίλειο τἄφωνο τῆς νύχτας
νὰ κρύβονταν; Χωρὶς τὸ θέλημά μου
μὲ βιάζει τὸ γλυκό σου στόμα. Ὡστόσο
καὶ θλιβερὰ ἂν γυρέψει, θὰ τὰ λάβει.
Σὰν ἔπεσε ὁ πατέρας, εἶχε κρύψει
τὸν ἀδερφὸ γλυτόνοντας ἡ Ἠλέκτρα·
πρόθυμα ὁ θειός του ὁ Στρόφιος τὸν ἐπῆρε,
τὸν ἀνάθρεψε πλάϊ μὲ τὸ δικό του
γιό, τὸν Πυλάδη, ποὺ ἔπλεξε τοὺς πιὸ ὥριους
δεσμοὺς φιλίας στὸ νιόφερτο τριγύρο.
Κι ὅπως ἄξαιναν, ἄξαινε κι ὁ πόθος
στὴν ψυχή τους, τὸ φόνο νὰ ἐκδικήσουν
τοῦ βασιλιᾶ. Ἀνεπάντεχοι, ντυμένοι
ξενικά, στὴ Μυκήνα φτάνουν, τάχα
τὸ μήνυμα πὼς φέρνουν τοῦ θανάτου
τοῦ Ὀρέστη μὲ τὴ στάχτη του. Ἡ βασίλισσα
τοὺς δέχεται καὶ μπαίνουν στὸ παλάτι.
Φανερόνεται ὁ Ὀρέστης στὴν Ἠλέκτρα·
τοῦ ἐκδικιωμοῦ αὐτὴ τοῦ φυσάει τὴ φλόγα,
ποὺ ἡ ἱερὴ τῆς μητέρας παρουσία
τὴν ἔπνιξε. Κρυφὰ τὸν πάει στὸν τόπο
ποὺ εἶχε ὁ πατέρας πέσει, ποὺ τοῦ αἱμάτου
τἀδιάντροπα χυμένου παλιὸ χνάρι
μὲ ἀχνὲς ἔβαφε ἀράδες, ὑποψία

γεμάτες, τὶς συχνὰ πλυμένες πλάκες.
Τοῦ ἱστοράει μὲ τὴν πύρινή της γλῶσσα
πῶς τὸ μιαρὸ κακούργημα εἶχε γένει,
τὴν ἄθλια καὶ δουλόπρεπη ζωή της,
τῶν προδοτῶν τῶν τυχερῶν τὸ θράσος
καὶ τοὺς κιντύνους ποὺ τἀδέρφια τρέχουν
ἀπὸ τὴ μάννα ποὺ ἔγινε μητριά τους·
ἐδῶ τοῦ δίνει τὸ παλιὸ λεπίδι,
ποὺ ἔχει φρυάξει στὸ γένος τοῦ Ταντάλου,
κ' ἡ Κλυταιμνήστρα πέφτει ἀπὸ γιοῦ χέρι.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ. Ἀθάνατοι, ποὺ πάντα σὲ νέα γνέφη
μακάριοι ζῆτε τὴν καθάρια μέρα,
γιὰ τοῦτο μὲ χωρίσατε ἀπ τὸν κόσμο
τόσα χρόνια, κοντά σας μὲ φυλᾶτε
τόσο, τὸ παιδικὸ μοῦ δόσατ' ἔργο
τὴν πύρα τῆς ἱερῆς φωτιᾶς νὰ θρέφω,
τὴν ψυχή μου, παρόμοια μὲ τὴ φλόγα,
σὲ ἀδιάκοπη θεόσεβη λαμπράδα
μοῦ σύρατε ψηλὰ στὰ δώματά σας,
μονάχα γιὰ νὰ νιόσω τοῦ σπιτιοῦ μου
πιὸ ἀργὰ καὶ πιὸ βαθιὰ τὶς φρίκες; — Λέγε
γιὰ τὸν ἄμοιρο! Πὲς γιὰ τὸν Ὀρέστη!

ΟΡΕΣΤΗΣ. Ὢ ἂς μπόρια νὰ σοῦ πῶ τὸ θάνατό του
Πὼς βράζοντας ἀπ τὸ αἷμα τῆς σφαγμένης
ἀνέβηκε τὸ πνεῦμα τῆς μητέρας
καὶ στὶς πανάρχαιες τῆς νυχτιᾶς τὶς κόρες
κράζει: „Ὁ φονιὰς τῆς μάννας μὴ σᾶς φύγει!
Στὸν κακοῦργο χυμᾶτε! Εἶνε ταμένος
σ' ἐσᾶς!“ Γρικοῦν αὐτὲς κ' ἡ βαθουλή τους

ματιὰ μὲ δίψα ἀητοῦ κοιτάει τριγύρα.
Ταράζονται στὶς μαύρες τὶς σπηλιές τους
κι ἀπ τὶς γωνιὲς ἀγάλια οἱ σύντροφοί τους,
ὁ Δισταγμὸς καὶ τὸ Μετάνιομα, ἔξω
σέρνονται. Ἀπ τὸν Ἀχέροντα ἀνεβαίνει
μπρός τους καπνὸς καὶ μὲς στὸ ἀνταριασμένο
στριφούλισμά του ὁ στοχασμὸς τῆς πράξης
γυρνᾶ ἄκοπα συγχύζοντας τοῦ ἐνόχου
τὸ κεφάλι. Κι αὐτές, ποὺ τὸ χαμὸ ἔχουν
ἔργο, πατοῦν τὴ γὶς τὴ θεοσπαρμένη,
ὅθε παλιὰ τὶς ἔδιωξε κατάρα.
Τὸ γλήγορό τους πόδι τὸ φευγάτον
κυνηγάει καὶ τοῦ δίνουν ἡσυχία
μονάχα γιὰ νὰ τὸν τρομάξουν πάλι.
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ. Ἄθλιε, κ' ἐσὺ εἶσαι σὲ παρόμοια θέση
καὶ νιόθεις τὶ τραβᾶ ὁ δυστυχισμένος.
ΟΡΕΣΤΗΣ. Τί μοῦ λές; Ποιά ὀνομάζεις ὅμοια θέση;
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ. Τἀδερφοῦ σὲ βαραίνει κ' ἐσὲ ὁ φόνος·
τὸ ξέρω ἀπ τὸ μικρότερο ἀδερφό σου.
ΟΡΕΣΤΗΣ. Δὲν τὸ βαστῶ, ὦ ψυχὴ μεγάλη, νἆσαι
μὲ τὸν ψεύτικο λόγο ἀπατημένη.
Ἕνας ξένος στὸ δόλο μαθημένος,
ὕφαμα ἂς πλέκει πλανερὸ στὰ πόδια
τοῦ ξένου γιὰ παγίδα: Ἀνάμεσό μας
ἀλήθεια ἂς εἶνε!
Εἶμ' ὁ Ὀρέστης καὶ τὸ ἔνοχο κεφάλι
γέρνει στὸν τάφο καὶ ζητάει τὸ θάνατο:
μ' ὅπια μορφὴ κι ἂν θέλει, καλῶς νἄρθει!
Ὅπια κι ἂν εἶσαι, λυτρωμὸ κ' ἐσένα

καὶ τοῦ φίλου μου θέλω· ἐμὲ ὅμως ὄχι.
Χωρὶς νὰ θέλεις, φαίνεται, ἐδῶ μένεις·
τρόπο φυγῆς ζητᾶτε, ἐμέν' ἀφίστε.
Τὸ κορμί μου νεκρὸ ἂς ριχτεῖ ἀπ τὸ βράχο,
ὣς τὴ θάλασσα τὸ αἷμα μου ἂς ἀχνίσει,
στὸ βάρβαρο γιαλὸ κατάρα ἂς φέρει!
Στὴν ὡραία τὴν Ἑλλάδα 'ἐσεῖς γυρνᾶτε,
μιὰ νέα ζωὴ χαρούμενη νἀρχίστε! (Ἀλαργέβει).

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ. Ὦ πληρωμή, τοῦ πιὸ τρανοῦ πατέρα
κόρη πιὸ ὡραία, μοῦ κατεβαίνεις τέλος!
Πῶς στέκεσαι θεόρατη μπροστά μου!
Μόλις σοῦ φτάνει ἡ ματιά μου τὰ χέρια,
πού, καρποὺς κ' εὐλογίας στεφάνια πλήθια,
τοὺς θησαυροὺς τοῦ Ὀλύμπου φέρνουν κάτω.
Καθὼς ὁ βασιλιὰς ἀπὸ τὸ πλῆθος
γνωρίζεται τῶν δώρων — γιατὶ τοῦ εἶνε
λίγο ὅ,τι γι' ἄλλους χίλιους εἶνε πλοῦτος —
ἔτσι κ' ἐσεῖς, θεοί, ἀπ τὰ φυλαμένα,
ἑτοιμασμένα μὲ καιρὸ καὶ γνώση
χαρίσματα γνωρίζεστε. Τὶ μόνο
σεῖς τὸ καλό μας ξέρετε· τὸ κράτος
τοῦ μέλλοντος τὸ διάπλατο θωρεῖτε,
ὅταν τὴ θέα μᾶς κρύβει κάθε βράδι
ὁ πέπλος τῆς ἀντάρας καὶ τῶν ἄστρων.
Ἀκοῦτε ἀτάραχοι, ὅταν σᾶς ζητοῦμε
παιδικὰ τὸ γληγόρεμα τῶν πόθων·
μὰ τὸ χέρι σας ἄγουρους δὲν κόβει
τοὺς οὐράνιους χρυσοὺς καρπούς· κι ἀλλοί του,
ποὺ ἀβάσταγος στὸ πεῖσμα σας τοὺς φάει

ξυνοὺς γιὰ θάνατό του. Ὦ μὴν ἀφίστε
τὴν εὐτυχία, ποὺ χρόνους καρτεροῦσα,
κι οὔτε τὴ στοχαζόμουν, σὰν τὸν ἴσκιο
τοῦ πεθαμένου φίλου νὰ μοῦ φύγει
κούφια, ἀφίνοντας τρίδιπλο τὸν πόνο!

ΟΡΕΣΤΗΣ (σιμόνοντάς την πάλι).
Ἂν τοὺς θεοὺς γιὰ σὲ καὶ τὸν Πυλάδη
καλεῖς, μὴ μελετήσεις τὄνομά μου!
Τὸν κακοῦργο, ποὺ σμίγεις, δὲν τὸν σώζεις·
συμφορὰ μόνο παίρνεις καὶ κατάρα.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ. Ἡ μοίρα μου μὲ τὴ δική σου εἶν' ἕνα.

ΟΡΕΣΤΗΣ. Ὄχι! Μόνο, ἀσυντρόφιαστο ἄφισέ με
νὰ πάω στοὺς πεθαμένους! Κι ἂν ἀκόμα
τὸ φονιὰ μὲ τὸν πέπλο σου σκεπάσεις,
ἀπὸ τῶν πάντα ἀκοίμητων τὸ μάτι
δὲν τὸν φυλᾶς, κ' ἡ παρουσία ἡ δική σου,
ὢ οὐράνια, μόνο ἀπόμερα τὶς σπρώχνει,
δὲν τὶς διώχτει. Τἀδιάντροπα χαλκά τους
πόδια τἄγιο τὸ δάσος νὰ πατήσουν
δὲν τολμοῦν· μὰ γρικάω μακρόθε ἐκεὶ
κ' ἐδῶ τἄγριο τους γέλιο. Ἔτσι προσμένουν
λύκοι γύρο ἀπ τὸ δέντρο, ὅπου ὁ διαβάτης
σκαρφάλοσε. Ἐκεὶ ἀπόξω μονιασμένες
ἡσυχάζουν· μὰ ἂν βγῶ ἀπ αὐτὸ τὸ δάσος,
τότε, τὰ φιδωτὰ κεφάλια σειώντας
κι ολούθε σκόνη ὑψόνοντας, πετιοῦνται
καὶ χυμᾶνε στὸ θῦμα τους.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ. Μπορεῖς,
Ὀρέστη, ἕνα γλυκὸ νἀκούσεις λόγο;

ΟΡΕΣΤΗΣ. Γιὰ ἕνα φίλο τῶν θεῶν φύλαξέ τον.
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ. Αὐτοὶ σοῦ δίνουν φῶς ἐλπίδας νέας.
ΟΡΕΣΤΗΣ. Σὲ καπνὸ μέσα βλέπω τἀχνὸ θάμπος
τοῦ Ἀχέροντα στὸν Ἅδη νὰ μοῦ φέγγει
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ. Μιὰν ἀδερφὴ ἔχεις μόνο, τὴν Ἠλέκτρα;
ΟΡΕΣΤΗΣ. Γνώρισα μόνο αὐτή· ἡ καλή της μοίρα,
ποὺ ἐμᾶς φριχτὴ μᾶς φάνηκε, τὴν πρώτη
ἀπ τοῦ σπιτιοῦ μας τὰ δεινὰ νωρὶς
τὴν πῆρε. Ὦ μὴ ρωτᾶς, κ' ἐσὺ μὴ σμίγεις
τὶς Ἐριννύες! Φυσὰν ἀπ τὴν ψυχή μου
χαιρέκακα τὴ στάχτη· δὲν ἀφίνουν
τὰ στερνὰ δαυλιὰ μέσα μου νὰ σβήσουν
τῆς πυρκαϊᾶς τοῦ γένους μας. Αἰώνια,
ἐπίτηδες λοιπὸν συδαυλισμένη,
θρεφόμενη μὲ θιάφι ἀπὸ τὸν Ἅδη,
θὰ καίει ἡ φωτιὰ μαρτύριο στὴν ψυχή μου;
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ. Φέρνω γλυκὸ θυμίαμα στὴ φλόγα.
Ὦ, τῆς ἀγάπης τὴν ἁγνὴ πνοή,
σιγὰ φυσῶντας, ἄφισε τοῦ στήθους
νὰ σοῦ δροσίσει τὴ φωτιά! Ἀκριβέ μου,
Ὀρέστη, δὲ μ'πορεῖς νἀκούσεις; Σοῦ ἔχει
τόσο στὶς φλέβες τὸ αἷμα σου ξεράνει
ἡ συνοδιὰ τῶν τρομερῶν δαιμόνων;
Περνᾶ, ὡς ἀπ τὸ κεφάλι τῆς Γοργόνας
τὸ κορμί σου γητιὰ καὶ τὸ πετρόνει;
Ἂν τὸ χυμένο μητρικὸ αἷμα κράζει
μὲ μουγγὴ φωνὴ κάτω πρὸς τὸν Ἅδη,
τῆς ἁγνῆς ἀδερφῆς ἡ εὐχὴ δὲν πρέπει
βοηθοὺς θεοὺς ἀπὸ ψηλὰ νὰ κράξει;

ΟΡΕΣΤΗΣ. Κράζει! Κράζει! Τὸν ὄλεθρο μοῦ θέλεις;
Μὴν κρύβεται καμιὰ Ἐριννύα σ' ἐσένα;
Ποιά εἶσ' ἐσύ, ποὺ ἡ φωνή σου μοῦ ταράζει
τόσο φριχτὰ στὰ βάθη τους τὰ σπλάχνα;
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ. Τῆς καρδιᾶς σου τὰ τρίσβαθα τὸ λένε:
Ὀρέστη, ἐγώ εἶμαι! Δὲς τὴν Ἰφιγένεια!
Ζῶ!
ΟΡΕΣΤΗΣ. Σύ;
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ. Ἀδερφέ μου!
ΟΡΕΣΤΗΣ. Ἄφισέ με! Φύγε!
Ἄκουσέ με, μὴ γγίξεις τὰ μαλλιά μου!
Φωτιὰ ἄσβηστη ἀποπάνω μου πετιέται,
σὰν ἀπ τῆς Κρέουσας τὸν πέπλο. Ἄφισέ με!
Σὰν ὁ Ἡρακλῆς, θέλω γὼ ὁ ἀνάξιος, μόνος,
θάνατο ντροπιασμένον νὰ πεθάνω.
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ. Δὲ θὰ χαθεῖς! Ὢ νὰ μποροῦσα μόνο
νἄκουα ἀπὸ σὲ ἥσυχο ἕνα λόγο! Ὢ λύσε
τὸ δισταγμό μου, ἀσφάλισε κ' ἐμένα
τὴν εὐτυχία, τὴ χρόνια ἱκετεμένη.
Ἕνας τροχὸς ἀπὸ χαρὰ καὶ θλίψη
στὴν ψυχή μου γυρνᾶ. Ἀπ τὸν ξένον ἄντρα
ἡ φρίκη μὲ ἀλαργέβει· μὰ τὰ σπλάχνα
ὁρμητικὰ στὸν ἀδερφὸ μὲ σέρνουν.
ΟΡΕΣΤΗΣ. Ναὸς τοῦ Βάκχου ἐδῶ εἶνε καὶ τὴ ἱέρεια
ἀκράτητη κυριέβει ἅγια μανία;
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ. Ὢ ἄκου με! Ὢ δὲς πῶς ὕστερ' ἀπὸ τόσο
καιρὸ στὴν εὐτυχία ἡ καρδιά μου ἀνοίγει,
τοῦ πιὸ ἀκριβοῦ, ποὺ ἔχει γιὰ μένα ἀκόμα
ὁ κόσμος, τὸ κεφάλι νὰ φιλήσω,

στὴν ἀγκαλιά, ποὺ ἁπλόνονταν στοὺς ἄδειους
τοὺς ἀνέμους, νὰ σφίξω ἐσέ! Ὢ ἄφισέ με!
Τί τόσο λαγαρὴ ἀπ τὸν Παρνασσὸ
δὲν τρέχει ἡ βρύση ἡ ἀστέρεφτη στοὺς βράχους
πρὸς τὴ χρυσὴ πηδίζοντας κοιλάδα,
ὅσο ἡ χαρὰ ἀναβρύζει ἀπ τὴν καρδιά μου
κι ὡς θάλασσα εὐτυχίας μὲ πλημμυράει.
Ὀρέστη! Ὀρέστη! Ἀδερφέ μου!

ΟΡΕΣΤΗΣ. Ὡραία Νύμφη,
σ' ἐσένα καὶ στὰ χάδια σου δὲ δίνω
πίστη. Ἡ Ἄρτεμη σεμνὲς γυρέβει ἱέρειες·
τὸ ντροπιασμένο τὸ ἱερὸ ἐκδικιέται.
Τὸ χέρι σου ἀπὸ μένα πάρε! Ἂν θέλεις
ἕνα νέο νἀγαπήσεις σώζοντάς τον
καὶ τὴ γλυκιὰ εὐτυχία νὰ τοῦ προσφέρεις,
τὴν καρδιά σου στὸ φίλο μου ἂς γυρίσεις,
τὸν ἄξιο! Κάπου κεῖ στὸ μονοπάτι
τοῦ βράχου τριγυρνᾶ· πήγαινε βρές τον
καὶ δεῖξε του τὸ δρόμο· ἐμὲ λυπήσου!

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ. Ἡσύχασε, ἀδερφέ, καὶ γνώρισέ με
Τῆς ἀδερφῆς τὴν καθαρὴ κι οὐράνια
χαρὰ σὰν πόθο ἀνίερο μὴν τὴ βρίζεις!
Ὢ πάρτε του τὴν πλάνη ἀπ τἄγρια μάτια,
ἡ στιγμὴ τῆς χαρᾶς τῆς πιὸ μεγάλης
νὰ μὴ μᾶς κάνει δυστυχοὺς τριπλά!
Ἡ ἀδερφή σου ἡ χαμένη χρόνους εἶμαι.
Ἀπ τὸ βωμὸ μ' ἔχ' ἡ θεὰ ἁρπασμένη
κ' ἐδῶ μ' ἔχει γλυτώσει στὸ ἱερό της.
Σὺ σκλάβος εἶσαι, γιὰ θυσία φερμένος,

καὶ στὴ ἱέρεια ἀπαντᾶς τὴν ἀδερφή σου.
ΟΡΕΣΤΗΣ. Δυστυχισμένη! Ἄς δεῖ λοιπὸν ὁ ἥλιος
τὶς ὑστερνὲς τὶς φρίκες τοῦ σπιτιοῦ μας!
Δὲν εἶνε ἡ Ἠλέκτρα ἐδῶ; Νάφανιστεῖ
κι αὐτὴ μαζὶ μ' ἐμᾶς κ' ἔτσι ἡ ζωή, της
γιὰ πιὸ βαριὰ δεινὰ νὰ μὴ μακραίνει!
Καλά, ἱέρεια! Στὸ βωμὸ σ' ἀκλουθάω:
Τάδερφοῦ ὁ σκοτωμὸς εἶνε συνήθεια
ἀρχαία τοῦ παλιοῦ γένους· καὶ σᾶς ἔχω
χάρη, θεοί, γιατὶ μὲ χάνετε ἄτεκνο.
Κι ἄκου, μὴν ἀγαπᾶς πολὺ τὸν ἥλιο,
μήτε καὶ τἄστρα· ἀντάμα μου κατέβα
στὸ σκοτινὸ βασίλειο! Σὰν τοὺς δράκους
τοὺς γεννημένους σὲ θιαφένια βάλτα,
ποὺ τρῶνε ἕνας τὸν ἄλλον, πολεμώντας
τὴ γενιά τους, χαλιέται μόνο τἄγριο
γένος· μαζί μου ἔλα ἄτεκνη κι ἀθώα!
Μὲ σπλάχνος μὲ κοιτᾶς; Μή, μή! Μὲ τέτιες
ματιὲς ζητοῦσε ἡ Κλυταιμνήστρα δρόμο
στοῦ γιοῦ της τὴν καρδιά· μὰ τὸ ὑψωμένο
χέρι του ἦβρε τὸ στῆθος της. Ἡ μάννα
ἔπεσε! — Ἔβγα, ὀργισμένο πνεῦμα! Κύκλο
κλεῖστε, Ἐριννύες, ὁλόγυρα καὶ ἰδέστε
τὸ ἐφρόσυνο τὸ θέαμα, τὸ στερνό,
τὸ φριχτότερο ποὺ ἔχετε ἑτοιμάσει!
Δὲν τῆς τροχίζει ἐκδίκηση καὶ μῖσος
τὸ μαχαίρι· ἡ γλυκιὰ ἀδερφὴ βιασμένη
μὲ θυσιάζει. Μὴν κλαῖς! Δὲν ἔχεις κρίμα.
Παιδιόθε δὲν ἀγάπησα ἄλλο τόσο

ὅσο θὰ μπόρια νἀγαπήσω ἐσένα.
Σήκωσε τὸ μαχαίρι, μὴ λυπᾶσαι,
σκίσε τὰ στήθη αὐτὰ κι ἄνοιξε δρόμο
στὰ ποτάμια ποὺ βράζουν ἐδῶ μέσα!
(Πέφτει λιγοθυμισμένος.)

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ. Τόση εὐτυχία καὶ τόση συμφορὰ
μόνη δὲν τὴ βαστῶ. Πού εἶσαι, Πυλάδη;
Ἀκριβέ, τὴ βοήθεια σου πού νἄβρω;
(Ἀλαργέβει ψάχνοντας.)

ΣΚΗΝΗ Β′.

ΟΡΕΣΤΗΣ (ξυπνώντας ἀπὸ τὴ ζάλη του κι ἀνασηκονόμενος.)
Ἕνα ἀκόμα! Ἀπ τὰ κύματα τῆς Λήθης
τὸ στερνὸ δροσισμοῦ ποτήρι δός μου!
Ὁ σπασμὸς τῆς ζωῆς ἀπὸ τὸ στῆθος
ξεπλένεται σὲ λίγο· στὴν πηγὴ
τῆς Λησμονιᾶς σὲ λίγο ἀφιερωμένο
τὸ πνεῦμα μου τρέχει ἥσυχο σ' ἐσᾶς
σκιές, στὴν ἀναιώνια ἀντάρα. Ἀφίστε
καλόβολες νὰ βρεῖ στὴ σιγαλιά σας
δροσιὰ τῆς γὶς ὁ γιὸς ὁ πλανεμένος! —
Στὰ κλαδιὰ ποιό μουρμούρισμα γρικῶ;
Ποιά βοὴ ἀπὸ τὸ θάμπωμα ἐκεῖ φτάνει;
Βγῆκαν κιόλα νὰ δοῦν τὸ νιοφερμένο!
Ποιοί εἶν' ἐκεῖνοι, ποὺ ἀλλήλως τους γελοῦνε
λαμπροί, σὰ συνασμένο βασιλιάδων
γένος; Εἰρηνικὰ παγαίνουν γέροι
καὶ γιοί, γυναῖκες μ' ἄντρες· μὲ ἀθανάτων
καὶ μεταξύ τους ὅμοιες εἶνε οἱ εἰδές τους.

Ναί, οἱ πρόγονοι τοῦ γένους μου εἶνε. — Ὁ Ἀτρέας
μὲ τὸ Θυέστη φιλικὰ μιλώντας
πάει· γύρο του χαϊδέβονται τἀγόρια.
Ἔχτρα ἐδῶ πιὰ δὲν εἶνε ἀνάμεσό σας;
Ἡ ἐκδίκηση ὡς τὸ φῶς τοῦ ἡλιοῦ ἔχει σβήσει;
Τότε κ' ἐγὼ καλόδεχτος σᾶς εἶμαι
καὶ νὰ σμίξω μπορῶ μὲ τὴ γιορτή σας.
Γειά σας πατέρες! Σᾶς κράζει ὁ Ὀρέστης,
ἀπ τὴ γενιά σας ἄντρας στερνός·
ὅ,τ' ἐσεῖς σπείρατε ἔχει θερίσει:
βαριοκατάρατος κατέβη ἐδῶ.
Μὰ ἐδῶ πιὸ ἀνάλαφρα εἶνε τὰ βάρη:
Πάρτε τον, πάρτε τον στὴ συντροφιά σας! —
Σέ, Ἀτρέα, τιμῶ κ' ἐσέ, Θυέστη:
Σβήστηκε ἀπ ὅλους μας ἡ ἔχτρα ἐδῶ. —
Πού εἶν' ὁ πατέρας μου, ποὺ μιὰ μονάχα
φορὰ τὸν εἶδα; — Σύ εἶσαι, πατέρα;
Μὲ τὴ μητέρα μαζὶ μιλεῖς;
Τῆς Κλυταιμνήστρας τὸ χέρι ἂν πιάνεις,
μπορεῖ κι ὁ Ὀρέστης νὰ τὴ σιμόσει
καὶ νὰ τῆς πεῖ: Τὸ γιό σου δές! —
Ἀέστε τὸ γιό σας! Καλῶς σᾶς ἦρθε!
Στὴ γὶς στὸ σπίτι μας τὸ σύνθημα εἶταν
πάντα τοῦ φόνου ὁ χαιρετισμός,
καὶ τὶς χαρές του πέρ' ἀπ τὴ νύχτα
ἔχει τὸ γένος τἀρχαίου Ταντάλου.
Μὲ χαιρετᾶτε καὶ μὲ καλεῖτε!
Στὸν πρῶτο φέρτε με, στὸν πρόγονό μου!
Ὁ πρῶτος πού εἶνε; Νὰ τὸν ἰδῶ,

τὸ πολυσέβαστο, ἄξιο κεφάλι,
ὅπου συγκάθονταν μὲ τοὺς θεούς.
Σὰ νὰ διστάζετε, γυρνᾶτ' ἐκεῖθε;
Τί εἶνε; Ὁ θεόμοιαστος μὴν ὑποφέρνει;
Ὢϊμέ! οἱ ὑπερδύναμοι τοῦ ἔχουν χαλκέψει
στἀντρεῖα τὰ στήθη σκληρὰ μαρτύρια
μὲ σιδερένιες σφιχτὰ ἁλυσίδες.

ΣΚΗΝΗ Γ'.

Ὀρέστης. Ἰφιγένεια. Πυλάδης.

ΟΡΕΣΤΗΣ. Τί, κατεβήκατε κιόλα κ' ἐσεῖς;
Γειά σου, ἀδερφή! Μᾶς λείπει ἡ Ἠλέκτρα!
Νὰ μᾶς τὴν ἔστελνε κάποιος θεὸς
μὲ γλυκὰ βέλη γοργὰ κ' ἐκείνη!
Μόνο ἐσὲ θλίβομαι, ἄμοιρε φίλε!
Πάμε! Στοῦ Πλούτονα τὸ θρόνο πάμε,
τοὺς νιοφερμένους νὰ δεῖ ὁ ἄρχοντάς μας!
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ. Ἀδέρφια ἐσεῖς, ποὺ ἀπ τὰ πλατιὰ τὰ οὐράνια
στοὺς ἀνθρώπους φωτᾶτε μέρα νύχτα
καὶ στοὺς νεκροὺς ἡ λάμψη σας δὲν πρέπει,
λυτρόστε ἐμᾶς τἀδέρφια! Πλέον ἀπ ὅλα
ὅσα ἡ γὴς καὶ τὰ οὐράνια σοῦ προσφέρνουν,
τὸ γλυκὸ ἀγαπᾶς, Ἄρτεμη, ἀδερφό σου,
καὶ τὴν παρθενική σου εἰδὴ μὲ πόθο
γυρνᾶς ἥσυχο στἄσβηστο τὸ φῶς του.
Ὦ, μὴν ἀφίνεις τὸ μονάκριβό μου,
ποὺ τόσο ἀργὰ τὸν βρῆκα, στὸ σκοτάδι
νὰ δέρνεται τῆς τρέλλας! Κ' ἡ βουλή σου,
ποὺ ἐδῶ μ' ἔχεις κρυμένη, ἂν ἐπληρώθη,

κ' εἶνε τὸ θέλημά σου νὰ βοηθήσεις
ἐμὲ μ' αὐτὸν κι αὐτὸν μ' ἐμένα, λύσ' τον
ἀπ τοὺς δεσμοὺς ἐκείνης τῆς κατάρας,
τοῦ λυτρωμοῦ ὁ καιρὸς νὰ μὴ μᾶς φύγει!
ΠΥΛΑΔΗΣ. Δὲ γνωρίζεις ἐμᾶς καὶ τἄγιο δάσος
κι αὐτὸ τὸ φῶς, ποὺ σὲ νεκροὺς δὲ φέγγει;
Τῆς ἀδερφῆς, τοῦ φίλου σου τὰ χέρια,
ποὺ ζωντανὸν σὲ σφίγγουν, δὲν τὰ νιόθεις;
Ἄδραξέ μας! Δὲν εἴμαστε ἴσκιοι κούφιοι.
Ἄκου τὶ λέω! Ἔλα στὰ φρένα σου! Εἶνε
κάθε στιγμὴ ἀκριβὴ κι ὁ γυρισμός μας
κρεμιέται ἀπὸ ψιλὲς κλωστές, ποὺ μοίρα
καλόβουλη, ὅπως φαίνεται, τὶς κλώθει.
ΟΡΕΣΤΗΣ. Πρώτη φορὰ στὴν ἀγκαλιά σου ἂς ἔβρω
μ' ἐλεύτερη καρδιὰ χαρὰ καθάρια!
Θεοί, ποὺ μ' ὁρμὴγ πύρινη περνᾶτε
καὶ τὰ βαριά σας λιόνετε τὰ γνέφη,
καὶ τὴ βροχή, καιρὸ ποὺ σᾶς γυρέβαν,
σπλαχνικὰ σοβαροὶ στὴ γὶς σκορπᾶτε
σὲ μπόρες ἄγριες μὲ βροντὲς κι ἀνέμους,
μὰ σὲ λίγο τὸν τρόμο τῶν ἀνθρώπων
γυρνᾶτε σ' εὐτυχία καὶ τὸ δειλό τους
τὸ ξάφνισμα τἀλλάζετε σὲ βλέμμα
φαιδρὸ καὶ χάρη, ἀφοῦ στῶν νιολουσμένων
φύλλων τὶς στάλες λάμψει ὁ νέος ἥλιος,
καὶ γελαστή, πολύχρωμη, μὲ χέρι
ἀνάλαφρο σκίσει ἡ Ἴριδα τὸν πέπλο
τὸ σταχτερὸ τῶν ὑστερνῶν συγνέφων:
κ' ἐμὲ στῆς ἀδερφῆς τὸν κόρφο ἀφίστε.

στοῦ φίλου μου τὸ στῆθος νὰπολάψω
μ' εὐγνωμοσύνη αὐτὸ ποὺ μοῦ δωρεῖτε!
Λυέται ἡ κατάρα, μοῦ τὸ λέει ἡ καρδιά μου.
Τὶς Εὐμενίδες τὶς ἀκούω ποὺ φέβγουν
στὰ Τάρταρα καὶ πίσωθέ τους κλείνουν
τὶς πόρτες τὶς χαλκὲς μακροβροντῶντας.
Ἡ γὶς δροσιστικὴ εὐωδιὰ ἀναδίνει
καὶ μὲ καλεῖ στοὺς κάμπους της χαρὰ
ζωῆς κ' ἔργα μεγάλα νὰ γυρέψω.
ΠΥΛΑΔΗΣ. Μὴ χάνετε καιρό, ποὺ λίγος μένει!
Ὁ ἀγέρας ποὺ φουσκόνει τὸ παννί μας,
τὴ χαρά μας στὸν Ὄλυμπο ἂς πάει πρῶτα.
Ἐλᾶτε! Γοργὴ ἀπόφαση ἐδῶ πρέπει.

ΠΡΑΞΗ ΤΕΤΑΡΤΗ

ΣΚΗΝΗ Α'.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ (μόνη). Ἂν ὁρίζουν οἱ οὐράνιοι
γεννημένου στὴ γῆς
πολυτάραχες μέρες,
κι ἂν τὸν ρίχνουν μεμιὰς
ἀπ τὸ γέλιο στὸ κλάμα
κι ἀπ τὸ κλάμα στὸ γέλιο
μὲ βαριοὺς σπαραγμούς:
Ὕστερα τοῦ ἀναθρέφουν
ἢ στὴ χώρα κοντά,
ἢ σὲ γιαλὸ μακρινό,
στῆς ἀνάγκης τὶς ὥρες
νὰ τοῦ φέρει βοήθεια
ἕναν ἥσυχο φίλο.
Ὦ θεοί, τὸν Πυλάδη μας βλογᾶτε,
κι ὅ,τι αὐτὸς καταπιάνεται! Τοῦ νέου
τὸ χέρι εἶνε στὴ μάχη, καὶ τὸ μάτι
τὸ φωτινὸ τοῦ γέρου στὰ συνέδρια:
Τὶ εἶν' ἥσυχ' ἡ ψυχή του· τῆς γαλήνης
τἀστέρεφτο ἱερὸ ἀγαθὸ φυλάει
κι ὁρμήνια καὶ βοήθεια ἀπὸ βαθιά της
στοὺς ταραγμένους δίνει. Αὐτὸς μὲ πῆρε
ἀπ τἀδερφοῦ τὸ πλάγι· τὸν θωροῦσα
καὶ τὸν ξαναθωροῦσα ξαφνισμένη,
χωρὶς τὴν εὐτυχία μου νὰ πιστέβω,
καὶ δὲν τὸν παρατοῦσα ἀπ τὴν ἀγκάλη,
μὴ νιώθοντας ποιὸς κίντυνος μᾶς ζόνει.

Τώρα πὰν τὸ σκοπό τους νὰ τελιόσουν
στὸ γιαλό, ποὺ τὸ πλοῖο μὲ τοὺς συντρόφους,
σ' ἕναν κόρφο κρυφτό, σημεῖο προσμένει.
Κ' ἐμένα λόγο γνωστικὸ μοῦ μάθαν,
τί νἀπαντήσω δίδαξαν, ἂν στείλει
ὁ βασιλιὰς καὶ τὴ θυσία προστάξει
βιάζοντάς με. Ἄχ τὸ βλέπω καλά, πρέπει
νἀφίσω σὰν παιδὶ νὰ μὲ ὁδηγοῦνε.
Δὲν ἔμαθα νὰ κρύβω· οὔτε κανέναν
νἀπατῶ δόλια. Ἀλλοί! Ὦ ἀλλοὶ στὸ ψέμα!
Δὲν ἀλαφρόνει τὸ στῆθος σὰν κάθε
ἀληθινὰ εἰπωμένος λόγος· θάρρος
δὲ δίνει, μόνο βασανίζει ἐκεῖνον,
ποὺ κρυφὰ τὸ χαλκέβει καὶ σὰ βέλος
ριγμένο καὶ κρουσμένο πίσω ἀπὸ ἕναν
θεό, γυρνᾶ καὶ βρίσκει τὸν τοξότη.
Ἔγνιες ἀπάνω σ' ἔγνιες μοῦ σαλέβουν
στὸ στῆθος. Μὴ στὸ ἀνάγιαστο τὸ μέρος
τοῦ γιαλοῦ οἱ Ἐριννύες ἁρπάξαν πάλι
τὸν ἀδερφὸ ἀγριεμένες; Μὴν τοὺς πιάσαν;
Θαρρῶ κι ἀκούω ὁπλισμένους νὰ σιμόνουν!
Νά! — Ὁ μηνυτὴς τοῦ βασιλιᾶ μὲ βῆμα
γοργὸ φτάνει. Ἡ καρδιὰ χτυπᾶ, ἡ ψυχή μου
θολόνει, ὡς βλέπω τὴ θωριὰ τἀνθρώπου,
ποὺ θὰ τὸν ἀπαντήσω μ' ἕνα ψέμα.

ΣΚΗΝΗ Β'.

Ἰφιγένεια. Ἀρκάς.

ΑΡΚΑΣ. Τάχυνε, ἱέρεια, τὴ θυσία! Προσμένει

ὁ βασιλιὰς καὶ λαχταρᾶ ὁ λαός.
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ. Τὸ χρέος μου θἄκουα καὶ τὸ μήνυμά σου,
ἂν δὲν ἔμπαινε ἀδόκητα ἕνα ἐμπόδιο,
τὸ πλήρωμα τῆς πράξης νἀντισκόφει.
ΑΡΚΑΣ. Καὶ τί ἐμποδάει τοῦ βασιλιᾶ τὸ λόγο;
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ. Ἡ τύχη, ποὺ κανεὶς δὲν τὴν ὁρίζει.
ΑΡΚΑΣ. Πές μου το, εὐτὺς νὰ πάω νὰ τὸ μηνύσω!
Τὸ θάνατο τῶν δυὸ ἔχει ἀποφασίσει.
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ. Δὲν τὸν ἀποφασίσαν κ' οἱ θεοί.
Ὁ πιὸ μεγάλος ἀπ αὐτοὺς χυμένο
συγγενικό του ἔχει αἷμα κ' οἱ Ἐριννύες
τὸν κυνηγᾶν. Τὸν ἔπιασε ἡ μανία
μὲς τὸ ναὸ καὶ τὸν ἁγνὸν τὸν τόπο
ἡ παρουσία του μόλυνε. Πάω τώρα
μαζὶ μὲ τὶς παρθένες μου στὸ κῦμα
τοῦ γιαλοῦ τὴ θεϊκὴ νὰ ράνω εἰκόνα
μ' ἁγιασμὸ μυστικό. Μὴ μᾶς ταράξει
κανένας τὴν ἀμίλητη πομπή μας!
ΑΡΚΑΣ. Τὸ νέο τὸ ἐμπόδιο νὰ μηνύσω ἀμέσω;
στὸ βασιλιὰ πηγαίνω· μὴν ἀρχίσεις
τὸ ἔργο τὸ ἱερό, πρὶν ἄδεια δόσει.
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ. Αὐτὸ τὸ ὁρίζει μόνη της ἡ ἱέρεια.
ΑΡΚΑΣ. Τὸ σπάνιο ἄς μάθει τἄκουσμα κ' ἐκεῖνος.
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ. Τίποτε ἡ προσταγή του δὲν ἀλλάζει.
ΑΡΚΑΣ. Ὁ δυνατὸς ρωτιέται γιὰ τὰ μάτια.
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ. Σὲ ὅ,τι ἔχω χρέος νἀρνηθῶ μὴ βιάζεις!
ΑΡΚΑΣ. Ὅ,τ' εἶνε γιὰ καλό σου μὴν ἀρνιέσαι!
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ. Τὸ δέχομαι, ἂν μονάχα δὲν ἀργήσεις.
ΑΡΚΑΣ. Πάω γοργὰ μὲ τὸ νέο στὸ βασιλέα

καὶ γοργὰ μὲ τὰ λόγια του γυρίζω.
Νὰ τοῦ μηνύσω ἂς μπόρια ἀκόμα κάτι,
ποὺ ὅλα θὰ τἄλυνε ὅσα μᾶς συγχύζουν!
Δὲν ἔχεις τοῦ πιστοῦ τὴ γνώμη ἀκούσει.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ. Μὲ προθυμιὰ ἔχω κάμει ὅ,τι μποροῦσα.

ΑΡΚΑΣ. Ἀκόμα εἶνε καιρὸς νἀλλάξεις γνώμη.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ. Αὐτὸ δὲν εἶνε στὸ δικό μας χέρι.

ΑΡΚΑΣ. Θαρρεῖς ἀδύνατο ὅ,τι σὲ κοπιάζει.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ. Γιὰ σένα δυνατὸ τὸ κάνει ὁ πόθος.

ΑΡΚΑΣ. Θὰ κιντυνέψεις ἥσυχη τὰ πάντα;

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ. Στὸ χέρι τῶν θεῶν τἄχω ὅλα ἀφίσει.

ΑΡΚΑΣ. Ἀνθρώπινα αὐτοὶ σώζουν τοὺς ἀνθρώπους.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ. Ἀπὸ τὸ θέλημά τους κρέμονται ὅλα.

ΑΡΚΑΣ. Σοῦ λέω εἶνε στὸ χέρι σου. Μονάχα
τοῦ βασιλιᾶ τὰ φρένα τἀγριεμένα
τον πικρὸ οινουν θάνατο στοὺς ξένους.
Καιρὸ ὁ στρατὸς ἀπ τὶς σκληρὲς θυσίες
ἔχει ξεσυνειθίσει τὴν καρδιά του.
Μάλιστα κάπιοι, ποὺ ἀντίδικη μοίρα
στὴν ξενιτιὰ τοὺς πῆγε, νιόσαν μόνοι
πὼς σὰ θεὸς στὰ σύνορα τὰ ξένα
συντυχαίνει τὸν ἔρμον πλανεμένο
γελούμενη ὄψη ἀνθρώπου. Ὦ μὴ μᾶς παίρνεις
ὅ,τι στὸ χέρι σου εἶταν νὰ μᾶς δόσεις!
Εὔκολα ἐκεῖνο ποὺ ἄρχισες τελιόνεις.
Γιατὶ ἡ γλυκάδα, ποὺ μὲ ἀνθρώπινη ὄψη
κατεβαίνει οὐρανόθε, ἀλλοῦ δὲ χτίζει
βασίλειο πιὸ γοργὰ παρὰ ὅθες ἕνας
θαμπὸς κι ἄγριος λαὸς καινούριος, ὅλος

ζωή, δύναμη, θάρρος, στὸν ἑαυτό του
καὶ σὲ δειλὴ ὑποψία παρατημένος,
τῆς ζωῆς τὰ τρανὰ τὰ βάρη σέρνει.
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ. Μὴ μοῦ ταράζεις ἔτσι τὴν καρδιά μου,
ποὺ μὲ τὸ θέλημά σου δὲν τὴ γέρνεις.
ΑΡΚΑΣ. Ὅσο μένει καιρός, δὲ χάνει κόπο
κανεὶς λόγο καλὸ νὰ ξαναλέει.
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ. Κ' ἐσὺ κοπιάζεις καὶ γιὰ μένα πόνους
ξυπνᾶς· τοῦ κάκου καὶ τὰ δυό· ἄφισέ με!
ΑΡΚΑΣ. Αὐτοὺς τοὺς πόνους κράζω γιὰ βοήθεια·
εἶνε φίλοι· καλὸ σοῦ συμβουλέβουν.
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ. Ὁρμητικὰ κυριέβουν τὴν ψυχή μου,
μὰ τὴν ἀποστοφή της δὲν τὴ σβήνουν.
ΑΡΚΑΣ. Ἀποστροφὴ μιὰ ὡραία ψυχὴ γρικάει
γιὰ τὸ ἀγαθό, ποὺ ἕνας γενναῖος προσφέρνει;
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ. Ναί, ἀφοῦ ὁ γενναῖος ἐκεῖνο ποὺ δὲν πρέπει,
ἀντὶ εὐχαρίστια, ἐμὲ τὴν ἴδια θέλει.
ΑΡΚΑΣ. Συμπάθεια ὅπιος δὲ νιόθει, δὲν τοῦ λείπει
μιὰ πρόφαση ποτέ. Στὸ βασιλέα
θὰ πῶ τὸ τὶ ἔχει τρέξει. Ὦ, νὰ θυμόσουν
μὲς τὴν ψυχή σου, πῶς γενναῖα σοῦ ἐφέρθη
ἀπ τὴν ἡμέρα τοῦ ἐρχομοῦ σου ὡς τώρα!

ΣΚΗΝΗ Γ'.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ (μόνη). Μεμιὰς ἀπὸ τὰ λόγια αὐτοῦ τἀνθρώπου
αἰστάνομαι τὴν ὥρα ποὺ δὲν πρέπει
νἀλλάζει ἡ καρδιὰ μέσα μου. Τρομάζω! —
Καθὼς μὲ γοργοφούσκωμα τὸ κῦμα
πληθαίνοντας, τοὺς βράχους κατακλύζει

στὸν ἄμμο τοῦ γιαλοῦ: ἔτσι μιὰ πλημμύρα
χαρᾶς μέσα μου σκέπασε τὰ σπλάχνα.
Τὸ ἀδύνατο κρατοῦσα στὴν ἀγκάλη.
Εἴταν σὰν ἕνα σύγνεφο νἀπλώθη
πάλι ἁπαλὰ τριγύρο μου κι ἀπάνω
μὲ σήκωσε ἀπ τὴ γίς, κοιμίζοντάς με
στὸν ὕπνο ἐκεῖνον, ποὺ ἡ καλὴ θεὰ
μοῦ εἶχε ἀπιθόσει γύρο στὸ κεφάλι,
σὰ μ' ἄδραξε τὸ χέρι της καὶ μ' ἔσωσε. —
Τὸν ἀδερφὸ μὲ ὁρμὴ ἡ καρδιὰ εἶχε ἁρπάξει:
Μόνο τοῦ φίλου του ἄκουγα τὸ λόγο·
·νὰ τοὺς σώσει ἡ ψυχὴ ποθοῦσε μόνο.
Κι ὡς μὲ χαρὰ γυρνᾶ τὴν πλάτη ὁ ναύτης
σ' ἑνὸς ἔρμου νησιοῦ τοὺς βράχους, ἔτσι
πίσω ἄφινα τοὺς Ταύρους. Τώρα πάλι
μὲ ξυπνᾶ τοῦ πιστοῦ τἀντρὸς ὁ λόγος,
πὼς κ' ἐδῶ ἀφίνω ἀνθρώπους μοῦ θυμίζει.
Διπλομίσητη μοῦ εἶν' ἡ ἀπάτη. Μεῖνε
ἀτάραχη, ψυχή μου! Νὰ διστάζεις
καὶ νὰ κλονιέσαι ἀρχίζεις; Τὴ στεριὰ
πρέπει νἀφίσεις τῆς ἐρμιᾶς σου! Πάλι
στὸ καράβι τὰ κύματα σὲ ἀδράζουν
καὶ σὲ κυλᾶν· δειλὴ καὶ ζαλισμένη,
δὲ νιόθεις τὸν ἑαυτό σου καὶ τὸν κόσμο.

ΣΚΗΝΗ Δ'.

Ἰφιγένεια. Πυλάδης.

ΠΥΛΑΔΗΣ. Πού εἶνε την; Μὲ γοργὰ νὰ τῆς πῶ λόγια
τοῦ λυτρωμοῦ μας τὸ φαιδρὸ τὸ νέο!

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ. Μὲ βλέπεις, γνιαστικὴ ἐδῶ περιμένω
τὴ βέβαιη παρηγόρια, ποὺ μοῦ τάζεις.
ΠΥΛΑΔΗΣ. Ὁ ἀδερφός σου γιατρεύτηκε! Τοὺς βράχους
καὶ τὸν ἄμμο τοῦ ἀνάγιαστου γιαλοῦ
πατήσαμε φαιδρὰ μιλώντας. Δίχως
νὰ νιόσομε περάσαμε τὸ δάσος.
Καὶ λαμπρὴ καὶ λαμπρότερη ὁλοένα
ἔκαιε τῆς νιότης ἡ ὥρια φλόγα γύρο
στὴ σγουρὴ κεφαλή· θάρρος κ᾽ ἐλπίδα
τοῦ πύρωναν τὸ μάτι κ᾽ ἡ καρδιά του
ἡ ἐλεύτερη ὅλη δόθηκε στὸν πόθο
τὴ σώτειρά του ἐσέ, κ᾽ ἐμὲ νὰ σώσει.
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ. Εὐλογημένος νἆσαι κι ἀπ τὰ χείλη,
ποὺ τέτιο εἶπαν καλό, ποτὲ τοῦ θρήνου
καὶ τῆς θλίψης ὁ ἀχὸς ἂς μὴν ἠχήσει!
ΠΥΛΑΔΗΣ. Φέρνω κι ἄλλο· τὶ ὡραῖα συνοδεμένη,
σὰ βασιλιάς, πάντα ἡ εὐτυχία σιμόνει.
Καὶ τοὺς συντρόφους βρήκαμε. Τὸ πλοῖο
στοὺς βράχους σ᾽ ἕναν κόρφο εἶχαν κρυμένο
καὶ κάθονταν θλιμένοι καρτερώντας.
Τὸν ἀδερφό σου ὡς εἶδαν, σηκωθῆκαν
ἀλαλάζοντας ὅλοι καὶ ἱκετέβαν
τοῦ μισεμοῦ τὴν ὥρα νὰ ταχύνει.
Τὸ κουπὶ λαχταράει κάθε ἀπαλάμη
καὶ μὲ γλυκὸ μουρμούρισμα ἕνα ἀπόγιο
τἀνάλαφρα φτερὰ σαλέβει, ἀπ ὅλους
ἀκουστό. Ἂς μὴν ἀργοῦμε, ὁδήγησέ με
στὸ ναὸ νἄμπω μέσα καὶ νἀγγίξω
μὲ σεβασμὸ τῶν πόθων μας τὸ τέλος!

Τῆς θεᾶς τὴν εἰκόνα μπορῶ μόνος
στοὺς γυμνασμένους ὤμους νὰ σηκόσω·
πώς λαχταρῶ τὸ ποθητὸ τὸ βάρος!
(Μὲ τὰ στερνὰ λόγια πηγαίνει πρὸς τὸ ναό, δίχως νὰ προσέξει πὼς ἡ Ἰφιγένεια δὲν τὸν ἀκολουθεῖ· τέλος στρέφει πίσω).
Σταματᾶς καὶ διστάζεις! — Πές! — Σωπαίνεις!
Ταραγμένη εἶσαι! Μήπως ἀντισκόβει
τὴν εὐτυχία μας νέο κακό; Γιὰ λέγε!
Στὸ βασιλιὰ τὸν μήνυσες τὸ λόγο
τὸ γνωστικό, ὅπως τὄχαμε εἰπωμένο;
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ. Τὸν μήνυσα, ἀκριβέ· μὰ θὰ μαλόσεις.
Μοῦ εἶταν βουβὴ κατάκριση ἡ ματιά σου!
Τοῦ βασιλιᾶ ἦρθε ὁ μηνυτὴς κι ὡς μοῦ εἶχες
τὸ λόγο ἐσὺ ὁρμηνέψει, ἔτσι τὸν εἶπα.
Ξαφνίστηκε κι ἀπαίτησε τὸ σπάνιο
νὰ μηνύσει ἁγιασμὸ στὸ βασιλέα
ἀμέσως καὶ νἀκούσει τὴ βουλή του·
καὶ τώρα τὸν προσμένω νὰ γυρίσει.
ΠΥΛΑΔΗΣ. Ἀλλοί μας! Στὸ κεφάλι μας κρεμιέται
ὁ κίντυνος καὶ πάλι· πὼς δὲν πῆρες
γιὰ σκέπη τὸ ἱερὸ δικαίωμά σου;
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ. Γιὰ πρόφαση ποτέ μου δὲν τὸ πῆρα.
ΠΥΛΑΔΗΣ. Τότες, ὦ ἁγνὴ ψυχή, καὶ τὸν ἑαυτό σου
ἀφανίζεις κ' ἐμᾶς. Γιατὶ ἀπὸ πρῶτα
νὰ μὴν τὸ στοχαστῶ νὰ σὲ ὁδηγήσω
πὼς κι ἀπαίτηση τέτια νὰ ξεφύγεις!
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ. Μάλοσε μόνο ἐμέ! Δικό μου σφάλμα
εἶνε, τὸ νιόθω· μὰ ἀλλιῶς δὲ μποροῦσα
στὸν ἄντρα νὰ φερθῶ, ποὺ λογικὰ

καὶ σοβαρὰ ἀπὸ μὲ γύρεψε ἐκεῖνο
ποὺ σωστὸ λέει ἡ καρδιά μου.
ΠΥΛΑΔΗΣ. Πιὸ στενὰ
ὁ κίντυνος μᾶς κλεῖ· μὰ ἂς μὴ δειλιᾶμε,
κι ἀπὸ ἀστόχαστη βιὰ ἂς μὴν προδοθοῦμε.
Ἥσυχη ὣς νἄρθει ὁ κήρυκας καρτέρα,
κ' ὅ,τι κι ἂν φέρει, σταθερὴ ἐσὺ μεῖνε!
Ὁ βασιλιὰς δὲ στέκει νὰ διατάξει
τέτιο ἁγιασμό, πάρεξ ἡ ἱέρεια μόνο.
Κι ἂν σοῦ γυρέψει ἴσως νὰ δεῖ τὸν ξένο,
ποὺ ἡ τρέλλα τὸν βαραίνει, μὴν τὸ στρέξεις·
πὲς πὼς μᾶς ἔχεις καὶ τοὺς δυὸ κλεισμένους
μὲς τὸ ναὸ καὶ τὸν καιρὸ ἔτσι δός μας,
ἀπὸ τὸν ἄγριο ἁρπάζοντας κι ἀνάξιο
λαὸ τἄγιο κειμήλιο, βιαστικὰ
νὰ φύγομε. Τὰ πιὸ καλὰ σημάδια
ὁ Ἀπόλλονας μᾶς στέλνει· πρὶν τὸν ὅρο
πληρόσομε μ' εὐλάβεια, αὐτὸς πληρόνει
τὸ τάμα του θεϊκά. Γιατρεύτη ὁ Ὀρέστης,
λευτερώθηκε! — Ὦ φέρτε μας ἀντάμα
μὲ τὸ λευτερωμένον, πρίμοι ἀνέμοι,
στὸ νησὶ μὲ τοὺς βράχους, τοῦ θεοῦ
τὴν κατοικία! Κ' ἐκεῖθε στὴ Μυκήνα,
νὰ ζωντανέψει αὐτή, κι ἀπὸ τὴ στάχτη
τῆς σβησμένης γωνιᾶς νἀναστηθοῦνε
οἱ πατρικοὶ θεοὶ φαιδροί, κι ὡραία
φωτιὰ τὰ δώματά τους νὰ λαμπρύνει!
Ἀπὸ χρυσὰ ποτήρια ἂς τοὺς σκορπίσει
θυμίαμα πρῶτο τὸ δικό σου χέρι.

Ζωὴ ξανὰ σ' ἐκεῖνο τὸ κατόφλι
καὶ χαρὰ ἐσὺ θὰ φέρεις, τὴν κατάρα
θὰ λύσεις καὶ μ' ἀνθοὺς ζωῆς καινούριους,
δροσεροὺς θὰ στολίσεις τοὺς δικούς σου.
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ. Σ' ἀκούω, ἀκριβέ, κι' ὅπως γυρίζει τἄνθος
κατὰ τὸν ἥλιο, κ' ἡ ψυχὴ γυρίζει,
χτυπημένη ἀπ τοῦ λόγου σου τὴ λάμψη,
πρὸς τὴ γλυκιὰ παρηγοριά. Πὼς εἶνε
τρισάκριβη ἡ σωστὴ ὁμιλία τοῦ φίλου,
ποὺ ἡ θεϊκὴ δύναμή της λείπει ἀπ ὅπιον
ζεῖ μόνος κ' ἔρμος καὶ τὸ θάρρος χάνει.
Τὶ στοχασμὸς κι ἀπόφαση, στὸ στῆθος
κλεισμένα, ἀργὰ τοῦ ὡρμάζουν, μὰ τοῦ φίλου
ἡ παρουσία γοργὰ τὰ ξεβλασταίνει.
ΠΥΛΑΔΗΣ. Σ' ἀφίνω καὶ πηγαίνω νὰ ἡσυχάσω
τοὺς φίλους, ποὺ προσμένουν μὲ λαχτάρα.
Ξανάρχομαι γοργὰ κ' ἐκεὶ στὰ λόγγια
κρυφτὸς τοῦ βράχου καρτερῶ σημάδι. —
Τί συλλογιέσαι; Ξάφνω κρύφια θλίψη
στὸ ξάστερο τὸ μέτωπο κρεμιέται.
ΙΦΙΓ. Συμπάθα με! Ὡς περνᾶν μπροστὰ ἀπ τὸν ἥλιο
ἀλαφρὰ γνέφη, ἔγνια ἀλαφρὴ καὶ δείλια
περνᾶ ἀπὸ τὴν ψυχή μου.
ΠΥΛΑΔΗΣ. Μὴ φοβᾶσαι.
Δόλια στενὰ συμάχησαν ὁ φόβος
κι ὁ κίντυνος· κ' οἱ δυό τους σύντροφοι εἶνε.
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ. Γενναία τὴν ἔγνια λέω, ποὺ δὲ μὲ ἀφίνει
νὰ κλέψω δολερὰ τὸ βασιλιά,
ποὺ δεύτερος μοῦ στάθηκε πατέρας.

ΠΥΛΑΔΗΣ. Τὸν ποὺ τὸν ἀδερφό σου σφάζει φέβγεις.
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ. Ὁ ἴδιος εἶνε, ποὺ καλὸ μοῦ ἔχει κάμει.
ΠΥΛΑΔΗΣ. Δὲν εἶνε ἀχαριστία, ἂν προστάζ' ἡ ἀνάγκη.
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ. Τέτια ἀπομένει· ἡ ἀνάγκη ἂς πὸ δικιόνει.
ΠΥΛΑΔΗΣ. Ἐσὲ βέβαια σὲ θεοὺς μπρὸς κι ἀνθρώπους.
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ. Μονάχα τὴν καρδιὰ δὲ μοῦ ἀναπάβει.
ΠΥΛΑΔΗΣ. Ἔπαρση κρύφια εἶνε ἡ πολλὴ αὐστηρότη.
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ. Δὲν ἐξετάζω, αἰστάνομαι μονάχα.
ΠΥΛΑΔΗΣ. Ἂν αἰστάνεσαι ὀρθά, σοῦ πρέπει σέβας.
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ. Μονάχα ἁγνὴ καρδιὰ εἶν' ἀναπαμένη.
ΠΥΛΑΔΗΣ. Τέτια ἔχεις στὸ ἱερὸ κ' ἐσὺ ἀπομείνει.
Λιγότερο αὐστηροὶ μὲ τὸν ἑαυτό μας
καὶ μὲ τοὺς ἄλλους νᾆμαστε, ἡ ζωὴ
μᾶς μαθαίνει· κ' ἐσὲ θὰ σοῦ τὸ μάθει.
Περίεργα εἶνε πλασμένο αὐτὸ τὸ γένος,
μπερδεμένο, περίπλοκα δεμένο,
ποὺ ἁγνὸς κανεὶς κι ἀσύγχιστος νὰ μείνει
καὶ μόνος δὲ μπορεῖ καὶ μὲ τοὺς ἄλλους.
Κι οὔτε κριτὲς μᾶς βάλαν τοῦ ἑαυτοῦ μας:
Τὸ δρόμο του νὰ πάει κ' ἐμπρὸς νὰ βλέπει
εἶνε τὸ πρῶτο πρῶτο χρέος τἀνθρώπου:
Τὶ σπάνια κρίνει ὀρθὰ τὸ τὶ ἔχει κάμει,
καὶ τὸ τὶ κάνει πὲς ποτὲ δὲν ξέρει
νὰ τὸ κρίνει.
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ. Κοντέβεις νὰ μὲ πείσεις.
ΠΥΛΑΔΗΣ. Θέλει πειθώ, ὅπου δὲν εἶν' ἄλλος τρόπος;
Τὸν ἀδερφό σου, ἐσὲ τὴν ἴδια κ' ἕνα
φίλο νὰ σώσεις, ἕνας εἶνε ὁ δρόμος·
ἂν θὰ τὸν πάρομε, εἶνε νὰ ρωτήσεις;

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ. Νὰ διστάζω ἄφισέ με! Κ᾿ ἐσὺ ὁ ἴδιος
τέτιο ἄδικο δὲ θἄκανες σ᾿ ἐκεῖνον,
ποὺ θἄνιωθες πὼς χάρη τοῦ χρωστοῦσες.
ΠΥΛΑΔΗΣ. Μὰ ἂν χαθοῦμε, θὰ σ᾿ ἔβρει κατηγόρια
πιὸ σκληρή, ποὺ θὰ φέρει ἀπελπισία.
Στὸ χαμὸ φαίνεσαι ἄμαθη πὼς εἶσαι,
ἀφοῦ, ἀπ τὴ συμφορὰ γιὰ νὰ γλυτόσεις,
ἕναν ψεύτικο λόγο δὲ θυσιάζεις.
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ. Ἄχ, ἂς εἶχα καρδιὰ μέσα μου ἀντρίκια!
ποὺ κάπιο τολμηρὸ σκοπὸ σὰ θρέφει,
σὲ καθάλλη φωνὴ κλειστὴ ἀπομένει.
ΠΥΛΑΔΗΣ. Ἄδικα ἀρνιέσαι· τὸ χαλκὸ τὸ χέρι
τῆς Χρείας προστάζει κ᾿ εἶνε τὸ αὐστηρό της
τὸ νέμα νόμος ὕψιστος, ποὺ μπρός του
κ᾿ οἱ οὐράνιοι γέρνουν. Τῆς αἰώνιας Μοίρας
ἀμίλητη ἡ κουφὴ ἀδερφὴ δεσπόζει.
Ὅ,τι κι ἂν σοῦ φορτόνει, βάστα το! Ὅ,τι
προστάζει, κάμε! Τἄλλα τὰ γνωρίζεις.
Γυρνῶ σὲ λίγο ἀπ τὸ ἱερό σου χέρι
τοῦ λυτρωμοῦ νὰ πάρω τὴ σφραγίδα.

ΣΚΗΝΗ Ε΄.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ (μόνη). Χρωστῶ νὰ τὸν ἀκούσω· γιατὶ βλέπω
τοὺς καλούς μου σὲ κίντυνο μεγάλο.
Μὰ ἄχ! κ᾿ ἡ δική μου μοίρα μὲ τρομάζει
πάντα πιότερο. Ὦ, πρέπει νὰ μὴ σώσω
τὴν κρύφια ἐλπίδα, ποὺ εἶχα θρέψει ὡραῖα
στὴν ἐρημιά μου; Πρέπει νὰ δεσπόζει
γιὰ πάντα αὐτὴ ἡ κατάρα; Αὐτὸ τὸ γένος

δὲν πρέπει νὰ ὑψωθεῖ ποτέ του πάλι
μὲ νέα εὐλογία; — Ὡστόσο σβήνουν ὅλα!
Ἡ πιὸ γλυκιὰ εὐτυχία, τῆς ζωῆς
ἡ δύναμη ἡ πιὸ ὡραία στερνὰ ἀποστένουν!
Γιατί ὄχι κ' ἡ κατάρα; Ὥστε τοῦ κάκου
ἔχω ἐλπίσει πὼς ἐδῶ φυλαμένη,
χωρισμένη ἀπ τὴ μοίρα τῆς γενιᾶς μου,
μὲ χέρι ἁγνὸ κι ἁγνὴ καρδιὰ μιὰ μέρα
θὰ ἐξιλέωνα τὸ σπίτι τὸ βαριὰ
κριματισμένο! Μόλις ὁ ἀδερφός μου
γοργὰ καὶ θαμαστὰ στὴν ἀγκαλιά μου
ἀπ τἄγριο τὸ κακὸ γιατρεύτη, μόλις
ἕνα πλοῖο, ἱκετεμένο χρόνια, φτάνει
στὸ πατρικὸ λιμάνι νὰ μὲ φέρει,
διπλὸ κακὸ μοῦ ρίχνει ἡ κουφὴ Χρεία
μὲ χαλκὸ χέρι: τὴ ἱερὴ νὰ κλέψω
εἰκόνα, τὴ σεβάσμια, τὴ σ' ἐμένα
μπιστεμένη, κ' ἐκεῖνον νἀπατήσω,
ποὺ τοῦ χρωστῶ καὶ μοίρα καὶ ζωή.
Ὦ ἂς μὴ φυτρόσει μέσα μου στὸ τέλος
ἀποστροφή· τὸ μῖσος τῶν Τιτάνων,
τῶν παλαιῶν θεῶν, πρὸς σᾶς, Ὀλύμπιοι,
μὲ νύχια γερακιοῦ τἀπαλὸ στῆθος
ἂς μὴν ἀδράξει! Σῶστε με καὶ σῶστε
τὴν εἰκόνα σας μέσα στὴν ψυχή μου!

Σταὐτιά μου τὸ παλιὸ ἀντηχάει τραγούδι —
τὄχα ξεχάσει, μὲ χαρὰ ξεχάσει —
τῶν Μοιρῶν τὸ τραγούδι, ποὺ μὲ τρόμο

τραγουδοῦσαν αὐτὲς σὰν εἶχε πέσει
ἀπ τὴ χρυσή του ὁ Τάνταλος καθέδρα.
Πονοῦσαν τὸ γενναῖο τους φίλο κ' εἶταν
ἀγριεμένο τὸ στῆθος τους, φριχτὴ
ἡ φωνή τους. Στὰ χρόνια τὰ μικρά μας
σ' ἐμὲ τὸ τραγουδοῦσε ἡ παραμάννα
καὶ στἀδέρφια· τὸ φύλαξα στὸ νοῦ μου.

Φοβοῦ τοὺς θεούς,
ἀνθρώπινο γένος!
Βαστοῦνε τὸ κράτος
σὲ ἀθάνατα χέρια,
καθὼς τοὺς ἀρέσει
μὲ αὐτὸ κυβερνοῦν.

Διπλὰ ἂς τοὺς φοβᾶται
ὁ ποὺ τὸν ὑψόσουν!
σὲ βράχους καὶ γνέφη
τραπέζια προσμένουν
μὲ ὁλόχρυσους θρόνους.

Ἂν ἔρθει διχόνοια,
αἰσχρὰ οἱ καλεσμένοι
γκρεμίζονται κάτω
στὰ βάθη τῆς νύχτας
καὶ μάταια προσμένουν
δεμένοι στὰ σκότη
τὴ δίκαιη τὴ δίκη.

Μὰ αὐτοὶ σὲ τραπέζια
χρυσὰ καθισμένοι

γιορτάζουν αἰώνια.
᾿Απ τὸ ἕνα πηγαίνουν
βουνὸ στἄλλο πέρα:
καὶ κάτω ἀπ τὰ βάθη
τοὺς φτάνει ἡ πνοὴ
πνιγμένων Τιτάνων,
σὰν κνίσσα θυσίας,
ἀνάλαφρο γνέφος.

Γυρνοῦν οἱ δεσπότες
τὸ ἵλεο τὸ βλέμμα
ἀπ ὅλο τὸ γένος·
δὲ θέλουν στὸ ἐγγόνι
νὰ ἰδοῦνε τὴν ἴδια
μορφὴ τοῦ προγόνου,
ποὺ ἀγάπησαν πρῶτα.

Αὐτὰ οἱ Μοίρες ψέλναν·
κι ἀκούει ὁ διωγμένος
στὰ μαῦρα τὰ σπήλαια,
ὁ γέρος θυμᾶται
παιδιά του κ᾿ ἐγγόνια
καὶ σειεῖ τὸ κεφάλι.

ΠΡΑΞΗ ΠΕΜΤΗ

ΣΚΗΝΗ Α'.

Θόας. Ἀρκάς.

ΑΡΚΑΣ. Συγχυσμένος τὸ λέω, πὼς δὲ γνωρίζω
τὴν ὑποψία μου καταποὺ νὰ στρέψω.
Οἱ σκλάβοι μελετοῦν κρυφὰ νὰ φύγουν,
ἢ τάχα ἡ ἱέρεια τοὺς βοηθάει; Πληθαίνει
ἡ φήμη πὼς τὸ πλοῖο, ποὺ ἐδῶ φερμένους
τοὺς ἔχει, σ' ἕναν κόρφο εἶνε κρυμένο.
Καὶ τοῦ ἑνὸς ἡ μανία, ὁ ἁγιασμὸς τοῦτος,
τῆς ἄργητας ἡ πρόφαση ἡ ἱερή,
τὴν ὑποψία καλοῦν καὶ τὴν προφύλαξη
πιὸ δυνατά.

ΘΟΑΣ. Ἐδῶ ἂς ἔρθ' ἡ ἱέρεια ἀμέσως!
Στὸ γιαλὸ τρεχᾶτ' ἔπειτα καὶ ψάχτε
ἀπ τἀκρωτήρι ὣς τῆς θεᾶς τὸ δάσος!
Τὰ ἱερά του τὰ βάθη σεβαστῆτε!
Στοχαστικὰ παγίδες στῆστε κι ὅπου
τοὺς πιτύχετε, πιάστε τους, σὰν πάντα!

ΣΚΗΝΗ Β'.

ΘΟΑΣ (μόνος). Φριχτὰ μοῦ ἀνάβει ἡ ὀργὴ στὸ στῆθος. [Πρῶτα
μ' ἐκείνη, τὶ τόσο ἅγια τὴ θαρροῦσα,
στερνὰ μ' ἐμέ, γιατὶ μὲ τὴ γλυκάδα
καὶ τὸ καλὸ τὴν ἔκαμα προδότρα.
Στὴ σκλαβιὰ κανεὶς εὔκολα μαθαίνει
καὶ στὴν ὑποταγή, τὴ λευτεριὰ
ἂν τοῦ πάρουν ὁλότελα. Ναί, ἂν εἶχε

κ᾽ ἐκείνη πέσει στὰ σκληρὰ τὰ χέρια
τῶν προγόνων μου, κ᾽ ἡ ἅγια ὀργὴ ἂν τὴν εἶχε
λυπηθεῖ, θὰ τὸ χαίρονταν νὰ σώσει
τὸν ἑαυτό της μόνο, μ᾽ εὐχαρίστια
θὰ γνώριζε τὴ μοίρα της καὶ ξένο
χύνοντας αἷμα στὸ βωμό, τὴ χρεία
θὰ τὴν ἔλεγε χρέος. Τώρα ἡ γλυκάδα
ἀπόκοτο στὸ στῆθος της γεννάει
πόθο. Μαζί της νὰ ἑνωθῶ τοῦ κάκου
ἔλπισα. Ἐκείνη κυνηγάει δική της
μοίρα. Μὲ κολακεία μοῦ ἔχει κερδέσει
τὴν καρδιά· ἀφοῦ τῆς ἀντιστέκω, θέλει
νὰ βρεῖ μὲ ἀπάτη δρόμο καὶ παλιό της
χτῆμα τὴν καλοσύνη μου νομίζει.

ΣΚΗΝΗ Γ'.

Ἰφιγένεια. Θόας.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ. Μὲ ζητᾶς! Στὸ ἱερό μας τί σὲ φέρνει;
ΘΟΑΣ. Τὴ θυσία ἀργοπορεῖς· τὸ λόγο πές μου.
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ. Ὅλα ξάστερα τἄπα στὸν Ἀρκά.
ΘΟΑΣ. Ἀπὸ σὲ ἤθελα πιότερα νἀκούσω.
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ. Διορία ἡ θεὰ νὰ στοχαστεῖς σοῦ δίνει.
ΘΟΑΣ. Φαίνετ᾽, ἐσὺ νὰ χρειάζεσαι διορία.
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ. Ἂν ἡ καρδιά σου μένει στὴ σκληρή της
ἀπόφαση, δὲν ἔπρεπ᾽ ἐδῶ νἄρθεις!
Ὁ βασιλιάς, ποὺ ἀπάνθρωπα γυρέβει,
δούλους θὰ βρεῖ, ποὺ μὲ μιστὸ καὶ χάρες
παίρνουν τῆς πράξης τὴ μισὴ κατάρα
κ᾽ ἔτσι ἄσπιλη τοῦ μένει ἡ παρουσία.

Σὲ μαῦρο γνέφος μελετᾶ τὸ φόνο,
κ' οἱ μηνυτές του φέρνουν στὸ κεφάλι
τοῦ ἄμοιρου πύρινο ὄλεθρο· μὰ ἐκεῖνος
ἀτάραχος θρονιάζει στὰ ψηλά,
πάντα θεὸς ἀσίμωτος στὴ μπόρα.

ΘΟΑΣ. Ἄγριο τραγούδι ἀχάει ἀπὸ τἄγια χείλη.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ. Δὲν εἶμαι ἱέρεια, τοῦ Ἀγαμέμνονα εἶμαι
κόρη μόνο. Τῆς ἄγνωστης τὸ λόγο
τιμοῦσες, νὰ προστάξεις μὲ βιὰ θέλεις
τοῦ βασιλιᾶ τὴν κόρη; Ὄχι! Νἀκούω
ἀπὸ μικρὴ ἔχω μάθει, τοὺς γονιούς μου
στὸ πρῶτο, μιὰ θεὰ στερνά, καὶ πάντα
πιὸ ἐλεύτερη γρικοῦσα τὴν ψυχή μου
μὲ τὴν ὑποταγή· στὸ σκληρὸ λόγο,
στὴν ἄγρια ἀπόφαση ὅμως ἑνὸς ἄντρα
νὰ ὑποταχτῶ οὔτ' ἐκεῖ οὔτ' ἐδῶ ἔχω μάθει.

ΘΟΑΣ. Ὄχι ἐγώ, ἀρχαῖος νόμος σὲ προστάζει.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ. Ἄπληστα ἀδράζομε ἕνα νόμο, ἂν ὅπλο
γιὰ τὸ πάθος μας γίνεται. Σ' ἐμὲ
μιλεῖ ἕνας ἄλλος νόμος, πλέον ἀρχαῖος,
νἀντισταθῶ σ' ἐσένα, ὁ νόμος, ὅπου
τοῦ εἶνε ἱερὸς ὁ κάθε ξένος.

ΘΟΑΣ. Δείχνεις πολὺ νὰ συμπονεῖς τοὺς σκλάβους·
τὶ ἀπ τὴ συμπάθεια αὐτὴ ξεχνᾶς τὸν πρῶτο
τῆς φρονιμάδας λόγο, πὼς δὲν πρέπει
τὸ δυνατὸν κανένας νὰ ἐρεθίζει.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ. Μιλῶ ἢ σωπαίνω, δύνεσαι νὰ ξέρεις
τὶ εἶνε καὶ μένει πάντα στὴν καρδιά μου.
Τὸ θύμημα ὅμοιας μοίρας δὲν ξυπνᾶ

καὶ σὲ καρδιὰ κατάκλειστη τὸ σπλάχνος;
Πόσο πλέον στὴ δική μου! Σ' αὐτοὺς βλέπω
τὸν ἑαυτό μου. Τρεμούλιασα κ' ἐγὼ
μπρὸς στὸ βωμὸ κ' ἐκεῖ γονατισμένη
γιορτερὸς μὲ τριγύρισε ὁ παράωρος
θάνατος. Εἶχε ἀστράψει τὸ μαχαίρι
νὰ σκίσει τόλοζώντανο τὸ στῆθος·
τὰ σπλάχνα μου σπαρτάρισαν· ἐσβύστη
ἡ ματιά μου καὶ — βρέθηκα σωσμένη.
Ὅ,τι μᾶς δόσαν σπλαχνικὰ οἱ θεοί,
στοὺς ἄμοιρους κ' ἐμεῖς δὲν τὸ χρωστοῦμε;.
Τὸ ξέρεις, ποιὰ εἶμαι ξέρεις, καὶ γυρέβεις
νὰ μὲ βιάσεις!

ΘΟΑΣ. Τὸ χρέος σου ἄκου κι ὄχι
τὸν ἄρχοντα!

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ. Ἄφισέ το! Μὴ σκεπάζεις
τὴ βιά, ποὺ στὴ γυναίκια ἀδυναμία
χαίρεται. Ἐλεύτερη εἶμαι γεννημένη
σὰν τὸν ἄντρα. Ἂν ἀγνάντια σου στεκόνταν
τοῦ Ἀγαμέμνονα ὁ γιὸς καὶ τοῦ ζητοῦσες
ἄπρεπο κάτι; ἕνα σπαθὶ καὶ χέρι
ἔχει κι αὐτός, τοῦ στήθους του τὸ δίκιο
νὰ διαφεντέψει. Ἐγὼ ἔχω μόνο λόγια,
κ' ἕνας γενναῖος ἄντρας πρέπει νἄχει
στῆς γυναικὸς τὸ λόγο σέβας.

ΘΟΑΣ. Τοῦ ἔχω
πιότερο ἀπ ὅ,τι στάδερφοῦ τὸ ξίφος.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ. Τῶν ὅπλων ἄστατη εἶνε ἡ τύχη. Φρόνιμος
πολεμιστὴς δὲν ἀψηφᾶ κανένας

τὸν ἐχτρό του. Γιατὶ καὶ τὸν ἀδύνατο
δὲν τὸν ἄφισε ἀβόηθητον ἡ φύση
στὴ βία καὶ στὴ σκληράδα. Τοῦ ἔχει δόσει
τοῦ δόλου τὴ χαρά, τοῦ ἔμαθε τέχνες
πὼς νὰ γλυστρᾶ, νἄργεῖ καὶ νὰ ξεφέβγει.
Ἀξίζει τοῦ ἰσχυροῦ νὰ τἀντιτάζουν.
ΘΟΑΣ. Στὸ δόλο ἡ προσοχὴ σοφὰ ἀντιστέκει.
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ. Κ' ἡ ἁγνὴ καρδιὰ τὴ χρεία του δὲν ἔχει.
ΘΟΑΣ. Ξέφρονα μὴ δικάζεις τὸν ἑαυτό σου.
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ. Ὦ νἄβλεπες πὼς μάχεται ἡ ψυχή μου
νὰ διώξει θαρρετὰ στὴν πρώτη ὁρμὴ
τὴν ἄγρια μοίρα ποὺ κοντά της τρέχει!
Στέκω λοιπὸν ἀνήμπορη ἀντικρύ σου;
Τὴν ἱκεσία, τὸν πρόσχαρο τὸν κλάδο,
ποὺ δυνατότερα εἶνε στῆς γυναίκας
τὸ χέρι ἀπὸ σπαθὶ κι ἀπ ὅπλα, ἐσὺ
μακριὰ τὰ διώχνεις. Τί λοιπὸν μοῦ μένει;
μὲ τί νὰ διαφεντέψω τὴν καρδιά μου;
Ἀπ τὴ θεὰ ἕνα θάμα νὰ ζητήσω;
Δὲν ἔχει καμιὰ δύναμη ἡ ψυχή μου;
ΘΟΑΣ. Καθὼς φαίνεται, ἡ μοίρα τῶν δυὸ ξένων
σὲ κάνει γνιαστική. Πές, ποιοί εἶνε τοῦτοι,
ποὺ ὁρμητικὰ τὸ νοῦ σου ἀναταράζουν;
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ. Εἶνε — φαίνονται — γιὰ Ἕλληνες τοὺς ἔχω.
ΘΟΑΣ. Συντοπίτες σου; Κ' ἔχουν ξανανιόσει
τοῦ γυρισμοῦ τὴν ὥρια εἰκόνα ἐντός σου;
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ (ὕστερα ἀπὸ σιωπή).
Εἶνε λοιπὸν τἀντρὸς δικαίωμα μόνο
τἀνάκουστα ἔργα; Σφίγγει αὐτὸς μονάχα

τἀδύνατα στὸ βίαιο ἀντρεῖο στῆθος;
Τί λὲν μεγάλο; Τὴν ψυχὴ τί ὑψόνει
τοῦ ἱστορητῆ μ' εὐλάβεια, τί ἄλλο πάρεξ
τοῦ τολμηροῦ τἄθλα τἀπίστευτα; Ὅπιος
τὴ νύχτα σ' ἐχτρικὸ στρατὸ μονάχος
γλυστρᾶ, σὰ φλόγα ξαφνική, μὲ λύσσα
στοὺς κοιμισμένους πέφτει καὶ σ' ἐκείνους
ποὺ ξυπνοῦν, ὥς που ἀπ ὅσους πῆραν θάρρος
σπρωγμένος, σ' ἐχτρικὰ ἄλογα καβάλα
μὲ λάφυρα γυρίζει ὡστόσο, ἐκεῖνος
δοξάζεται μονάχα; Μόνον ὅπιος
καταφρονῶντας σίγουρο ἕνα δρόμο,
παράβολος γυρνᾶ βουνὰ καὶ λόγγους,
γιὰ νὰ καθάρει ἀπ τοὺς ληστὲς μιὰ χώρα;
Σ' ἐμᾶς δὲ μένει τίποτε; Μὴν πρέπει
τὸ φυσικό της δίκιο νἀρνηθεῖ
μιὰ τρυφερὴ γυναῖκα; Μὲ τοὺς ἄγριους
ἄγρια νὰ γένει, σὰν τὶς Ἀμαζόνες
τὸ δίκιο τοῦ σπαθιοῦ νὰ σᾶς ἁρπάξει,
τὸ σκλάβωμά της νὰ ἐκδικήσει μ' αἷμα;
Τόλμημα μέγα μέσα μου σαλέβει:
Κατηγόρια τρανὴ δὲ θὰ γλυτόσω
καὶ βαριὰ συμφορά, ἂν δὲ μοῦ πιτύχει.
Στὰ γόνατά σας ὅμως τἀπιθόνω!
Ἂν εἶστε ἀληθινοί, ὅπως σᾶς ὑμνοῦνε,
βοηθῶντας με ἂς τὸ δείξετε κ' ἐδῶ
μ' ἐμὲ ἂς δοξάστε τὴν ἀλήθεια! — Ὦ μάθε.
βασιλιά, πῶς χαλκέβεται μιὰ ἀπάτη
κρυφή· τοὺς σκλάβους ἄδικα γυρέβεις·

φεβγάτοι εἶνε, τοὺς φίλους τους πὰν νἄβρουν,
ποὺ μὲ τὸ πλοῖο προσμένουν στἀκρογιάλι.
Ὁ πιὸ μεγάλος ἀπ αὐτούς, ποὺ ἐδῶ ἡ μανία
τὸν εἶχε πιάσει καὶ γιατρεύτη τώρα —
εἶνε ὁ ἀδερφός μου ὁ Ὀρέστης, κι ὁ ἄλλος φίλος
παιδικός, μπιστεμένος του ὁ Πυλάδης.
Ἀπ τοὺς Δελφοὺς ὁ Ἀπόλλονας τοὺς στέλνει
μὲ προσταγὴ θεϊκὴ στὸ γιαλὸ τοῦτο,
τῆς Ἄρτεμης νὰ κλέψουν τὴν εἰκόνα
καὶ νὰ τοῦ πὰν τὴν ἀδερφή, καὶ τάζει
γι' αὐτὸ ἀπ τὶς Ἐριννύες νὰ λευτερόσει
τὸν ἔνοχο τοῦ φόνου τῆς μητέρας.
Τώρα στὰ χέρια σου ἔχω παραδόσει
ἐμᾶς τοὺς δυὸ ποὺ μένομε ἀπ τὸ γένος
τοῦ Ταντάλου: Ἂν τολμᾶς — ἀφάνισέ μας!
ΘΟΑΣ. Λές, ὁ σκληρός, ὁ βάρβαρος ὁ Σκύθης
τὴ φωνὴ θὰ γρικήσει τῆς ἀλήθειας
καὶ τῆς φιλανθρωπίας, ποὺ δὲν τὴν ἔχει
ἀκούσει ὁ Ἀτρέας, ὁ Ἕλληνας;
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ. Καθένας,
σ' ὅπιο οὐρανὸ ἀποκάτω κι ἂν γεννήθη,
τὴν ἀκούει, σὰν τοῦ τρέχει τῆς ζωῆς
ἁγνὴ ἡ πηγὴ ἀνεμπόδιστα στὸ στῆθος. —
Ὦ βασιλιά, σιωπώντας τί μοῦ κλώθεις
μὲς τὴν ψυχή σου; Ἀφανισμὸς ἂν εἶνε,
θανάτωσ' ἐμὲ πρῶτα! Γιατὶ τώρα,
ποὺ λυτρωμὸς πιὰ δὲ μᾶς μένει, νιόθω
σὲ τί κίντυνο μέγα μὲ τὴ βιά μου
τοὺς καλούς μου ἔχω ρίξει! Ὠϊμένα, μπρός μου

θὰ τοὺς ἰδῶ δεμένους! Μὲ ποιὸ βλέμμα
θὰ χωριστῶ στερνὰ ἀπ τὸν ἀδερφό μου
ποὺ σκοτόνω! Ποτὲ δὲ θὰ μπορέσω
στὰ μάτια νὰ τὸν δῶ τἀγαπημένα!
ΘΟΑΣ. Ἔτσι ἕνα μύθο πλάθοντας οἱ δόλιοι,
σὲ τέτιο πλέμα τύλιξαν τὸ νοῦ
τῆς χρόνους μονωμένης, ποὺ πιστέβει
τὶς πιθυμιές της εὔκολα!
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ. Ὄχι, ὄχι,
ὦ βασιλιά! Νὰ γελαστῶ μποροῦσα
μὰ αὐτοὶ πιστοὶ εἶνε, ἀληθινοί. Ἂν τοὺς ἔβρεις
ἀλλιῶς, θανάτωσέ τους κ' ἐμὲ διῶξε,
γιὰ ποινὴ τῆς μωρίας μου ἐξόρισέ με
σ' ἕνα γιαλὸ βραχόνησου θλιμένον!
Ἂν εἶνε τοῦτος ὅμως ὁ ἀδερφός μου
ὁ χρόνιά ποθητός, ὁ ἀγαπημένος,
καλὸς ἂς εἶσαι καὶ στἀδέρφια, ὡς ἦσουν
στὴν ἀδερφή! Ὁ πατέρας μου ἀπὸ κρίμα
τῆς γυναικός του χάθηκε κ' ἐκείνη
ἀπ τὸ γιό της. Σ' αὐτὸν κρεμιέται μόνο
ἡ στερνὴ ἐλπίδα τῆς γενιᾶς τοῦ Ἀτρέα.
Μὲ ἁγνὴ καρδιὰ καὶ χέρι ἁγνὸ νὰ πάω
νὰ λυτρόσω τὸ σπίτι μου, ἄφισέ με!
θὰ κρατήσεις τὸ λόγο σου! — Μοῦ ὁρκίστης
πὼς στοὺς δικούς μου ἂν εἶνε νὰ γυρίσω,
θὰ μ' ἀφίσεις: Καὶ νά την, ἦρθε ἡ μέρα.
Ὁ βασιλιὰς δὲ λέει, σὰν ὁ καθένας,
γιὰ νὰ γλυτόσει μιὰ στιγμὴ ἀπὸ κεῖνον
ποὺ τὸν παρακαλεῖ· οὔτε τάζει κάτι

πού δὲν τὸ ἐλπίζει: τότε μόνο νιόθει
τῆς θέσης του τὸ ψῆλος, σὰ μπορεῖ·
νὰ κάμει εὐτυχισμένο ὅπιον προσμένει.
ΘΟΑΣ. Ἄγρια, ὡς φωτιὰ πού μὲ νερὸ παλέβει
καὶ μὲ βουητὸ πασκίζει νἀφανίσει
τὸν ἐχτρό της, κ' ἐμένα ἔτσι στὸ στῆθος
μάχεται ἡ ὀργὴ μὲ τὰ δικά σου λόγια.
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ. Ὦ ἄφισε τὴ χάρη, ὡς τἄγιο φῶς
τῆς σιγασμένης θυσιαστήριας φλόγας
νὰ μοῦ ἀναλάμψει ἐδῶ, στεφανωμένη
μὲ ὑμνολογίες, χαρὰ κ' εὐγνωμοσύνη!
ΘΟΑΣ. Πόσες φορὲς μὲ πράϋνε αὐτὴ ἡ φωνή!
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ. Δός μου τὸ χέρι, γιὰ σημάδι εἰρήνης!
ΘΟΑΣ. Παραπολλὰ ζητᾶς σὲ λίγην ὥρα.
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ. Δὲ θέλει σκέψη τὸ καλὸ νὰ κάμεις.
ΘΟΑΣ. Πολλή. Τὶ τὸ καλὸ κακὸ ἀκλουθάει.
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ. Τὸ καλὸ ὁ δισταγμὸς κακὸ τὸ κάνει.
Μὴ συλλογιέσαι· ὡς λέει ἡ ψυχή σου κάμε!

ΣΚΗΝΗ Δ'.

Ὀρέστης (ὁπλισμένος). Οἱ παραπάνω.

ΟΡΕΣΤΗΣ (γυρισμένος πρὸς τὴ σκηνή).
Διπλὴ δύναμη βάλτε! Ἀντικρατῆστε τους!
Λίγες στιγμὲς μονάχα! Μπρὸς στὸ πλῆθος
μὴ δειλιᾶτε! Τὸ δρόμο πρὸς τὸ πλοῖο
τῆς ἀδερφῆς κ' ἐμένα ἀσφαλίστε!
(Στὴν Ἰφιγένεια, δίχως νὰ δεῖ τὸ βασιλιά.) Ἔλα!
Μᾶς πρόδοσαν. Καιρὸς φυγῆς μᾶς μένει
λίγος. Τρέξε! (Βλέπει τὸ βασιλιά.)

ΘΟΑΣ. Ἀτιμώρητος μπροστά μου
κανεὶς δὲν ξεσπαθόνει.
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ. Μὲ θυμὸ
καὶ φόνο τῆς θεᾶς μὴ βεβηλόστε
τὴν κατοικία! Προστάχτε τὸ λαό σας
νὰ σταματήσει, ὑπακούστε τὴ ἱέρεια,
τὴν ἀδερφή!
ΟΡΕΣΤΗΣ. Πές μου! Ποιός εἶνε τοῦτος,
ποὺ ἐδῶ μᾶς φοβερίζει;
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ. Σ' αὐτὸν τίμα
τὸ βασιλιά, ποὺ δεύτερος πατέρας
μοῦ στάθηκε! Ἀδερφέ, συμπάθησέ με!
μὰ ἡ παιδικὴ καρδιά μου τοῦ μπιστεύτη
στὰ χέρια του ὅλη τὴν τύχη μας. Τοῦ ἔχω
ὁμολογήσει τοὺς σκοπούς μας κ' ἔτσι
ἔχει σωθεῖ ἀπ τὴν προδοσία ἡ ψυχή μου.
ΟΡΕΣΤΗΣ. Νὰ φύγομε μὲ εἰρήνη ἀφίνει;
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ. Ἡ λάμψη
τοῦ σπαθιοῦ μ' ἐμποδίζει νἀπαντήσω.
ΟΡΕΣΤΗΣ (βάζοντας μέσα τὸ σπαθί).
Λέγε! Βλέπεις στὰ λόγια σου ὑπακούω.

ΣΚΗΝΗ Ε'.

Οἱ παραπάνω. Πυλάδης. Ἔπειτα Ἀρκάς. Κ' οἱ δυὸ μὲ γυμνὰ σπαθιά.

ΠΥΛΑΔΗΣ. Μὴν ἀργεῖτε! Οἱ δικοί μας τὴ στερνή τους
δύναμη βάζουν· πίσω στρυμωγμένοι
σιγὰ κατὰ τὴ θάλασσα τραβιοῦνται.
Ποιά βρίσκω ἐδῶ ὁμιλία τῶν ἡγεμόνων!
Αὐτὴ τοῦ βασιλιὰ εἶνε ἡ τιμημένη
κεφαλή!

ΑΡΚΑΣ. Ὦ βασιλιά, καθὼς σοῦ πρέπει,
ἥσυχος στέκεις στοὺς ἐχτροὺς ἀγνάντια.
Ἡ τόλμη τους πλερόνεται σὲ λίγο·
φέβγουν καὶ πέφτουν οἱ δικοί τους κ' εἶνε
στὰ χέρια μας τὸ πλοῖο τους. Πὲς μονάχα
κ' εὐτὺς τὸ καίμε!
ΘΟΑΣ. Σύρε! Τὸ λαό μου
πρόσταξέ τον νὰ πάψει! Ὅσο μιλοῦμε,
ἂς μὴν πειράξει τὸν ἐχτρὸ κανένας!
(Ὁ Ἀρκὰς φέβγει.)
ΟΡΕΣΤΗΣ. Δέχομαι. Σύρε, φίλε, σύναξε ὅσους
δικούς μας μένουν! Κι ὅπιο ὁρίζουν τέλος
στὶς πράξες μας οἱ οὐράνιοι καρτερεῖτε!
(Ὁ Πυλάδης φέβγει.)

ΣΚΗΝΗ ΣΤ'.

Ἰφιγένεια. Θόας. Ὀρέστης.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ. Λυτρόστε με ἀπ τὴν ἔγνια πρὶν ἀρχίστε!
Κακὴ ἔριδα φοβοῦμαι, ἂν σὺ τοῦ Δίκιου
τὴν ἥμερη φωνὴ δὲν ἀγρικήσεις,
ὦ βασιλιά, κι ἂν σύ, ἀδερφέ, τὴ νιότη
τὴ βιαστικὴ δὲ θέλεις νὰ δαμάσεις.
ΘΟΑΣ. Τὴν ὀργή μου κρατῶ, καθὼς ἁρμόζει
στὸν πιὸ γέροντα. Πές! Πῶς ἀποδείχνεις
τοῦ Ἀγαμέμνονα ὅτ' εἶσαι γιὸς καὶ τούτης
ἀδερφός;
ΟΡΕΣΤΗΣ. Νὰ τὸ ξίφος, ποὺ τῆς Τροίας
τοὺς ἀντρείους ἐθανάτωνε. Τὸ πῆρα
ἀπ τὸ φονιά του κ' ἔχω ἀπ τοὺς θεοὺς
γυρέψει τὴν καρδιὰ νὰ μοῦ χαρίσουν

τὸ χέρι καὶ τὴν τύχη τοῦ μεγάλου
ἡγεμόνα καὶ θάνατο πιὸ ὡραῖον.
Διάλεξ' ἕνα γενναῖο ἀπὸ τὸ στρατό σου,
τὸν καλύτερο βάλε ἀντικρυνά μου!
Ὅπου ἥρωες θρέφ' ἡ γίς, αὐτὴν τὴ χάρη
δὲν τὴν ἀρνιοῦνται σὲ κανέναν ξένο.
ΘΟΑΣ. Αὐτὸ παλιὰ συνήθεια ἐδῶ στὸν ξένον
ποτὲ δὲν τὸ συμπάθησε.
ΟΡΕΣΤΗΣ. Ἂς ἀρχίσει
τότε ἀπὸ σὲ κ' ἐμένα ἡ νέα συνήθεια.
Τὴ γενναία ἀκολουθώντας τῶν ἀρχόντων
πράξη, λαὸς ὁλάκερος τὴν κάνει
νόμο. Ὄχι μοναχὰ γιὰ τὴ δική μας
τὴ λευτεριὰ νἀγωνιστῶ ἄφισέ με,
ἀλλὰ σὰν ξένος κιόλα γιὰ τοὺς ξένους.
Ἂν πέσω, ἡ καταδίκη τους εἰπώθη
μαζὶ μὲ τὴ δική μου, μὰ ἂν ἡ τύχη
μὲ βοηθήσει κ' ἐδῶ νικήσω, τότε
ποτὲ αὐτὸ τἀκρογιάλι ἂς μὴν πατήσει
ἄντρας κανένας, δίχως τῆς ἀγάπης
νὰ μὴν τρέξ' ἡ ματιὰ νὰ τὸν συντύχει
μὲ βοήθεια, καὶ πίσω του ὁ καθένας
ἂς μὴν τἀφίνει δίχως παρηγόρια! .
ΘΟΑΣ. Ἀνάξιος τῶν προγόνων, ποὺ γιὰ κείνους
καυχιέσαι, ὦ νέε, δὲ δείχνεις νἆσαι. Οἱ πρῶτοι
πολλοὶ εἶνε κ' οἱ γενναῖοι κοντά μου· ὡστόσο
ἀκόμα σὲ ἡλικία εἶμαι νἀντικρύσω
μονάχος τὸν ἐχτρό, μ' ἐσὲ τῶν ὅπλων
νὰ δοκιμάσω εἶμ' ἕτοιμος τὴν τύχη.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ. Ποτέ! Αὐτὸ χρεία δὲν εἶνε νὰ τὸ κρίνει,
ὦ βασιλιά, τὸ αἷμα! Ἀπὸ τὸ ξίφος
κάτω τὸ χέρι! Στοχαστῆτ' ἐμένα
καὶ τὴ μοίρα μου! Ἡ πάλη ἡ βιαστικὴ
τὸν ἄντρα ἀθανατίζει. Ἂν πέσει ἀμέσως
τὸν ὑμνεῖ τὸ τραγούδι. Τἄσωστα ὅμως
τὰ δάκρια τῆς γυναίκας, ποὺ ἀπομένει
παντέρημη, οἱ κατόπι τἀψηφοῦνε,
κι ὁ ποιητὴς γιὰ χίλια μερονύχτια
δακριόβρεχτα σωπάζει, ὅταν τοῦ κάκου
καλῶντας τὸ γοργὰ χαμένο φίλο
μιὰ ἀμίλητη ψυχὴ τρέμει καὶ λιόνει.
Μόνη φρόντισα ἀμέσως νὰ ξετάσω,
μήπως ἡ ἀπάτη κανενὸς ληστῆ
ἀπ τὸ σίγουρο μ' ἅρπαζε ἄσυλό μου
καὶ στὴ σκλαβιὰ μὲ πρόδινε. Γιὰ κάθε
πρᾶμα ρώτησα, γύρεψα σημεῖα
κ' ἡ καρδιά μου εἶνε τώρα βεβαιωμένη.
Δὲς στὸ δεξί του χέρι τὰ τρία τἄστρα,
σημάδι ποὺ τὴν ἴδια τὴν ἡμέρα
τῆς γέννησής του ἐφάνη καὶ μὲ τοῦτο
τὸ χέρι δεινὴ πράξη πὼς θὰ κάμει
τὸ ξήγησε ὁ ἱερέας. Διπλὰ μὲ πείθει
ἡ ραφὴ ἐδῶ στὴ μέση τοῦ φριδιοῦ του.
Παιδί ἔπεσε ἀπ τὰ χέρια τῆς Ἠλέκτρας,
βιαστικὴ αὐτὴ κι ἀπρόσεχτη ὅπως εἶταν.
Χτύπησε σ' ἕναν τρίποδα. — Αὐτὸς εἶνε.
Πρέπει ἀκόμα πὼς μοιάζει τοῦ πατέρα,
τὴν ἀναγάλια τῆς καρδιᾶς μου πρέπει

νὰ σοῦ φέρω μαρτύρια ποὺ εἶνε ὁ ἴδιος;
ΘΟΑΣ. Κι ἂν ἔσβηναν τὰ λόγια σου καθένα
δισταγμό, κι ἂν στὸ στῆθος τὴν ὀργή μου
δάμαζα, ἔπρεπε πάντα ἀνάμεσό μας
τὰ ὅπλα νὰ δικάσουν: Φιλιωμὸ
δὲ βλέπω. Τὸ λὲς μόνη σου πῶς ἦρθαν
τῆς θεᾶς τὴν εἰκόνα νὰ μοῦ κλέψουν.
Θαρρεῖτε τοῦτο ἀτάραχος τὸ βλέπω;
Ρίχνει συχνὰ ἄπληστο ὁ Ἕλληνας τὸ μάτι
σὲ θησαυροὺς ἀπόμακρους βαρβάρων,
στὸ χρυσὸ δέρας, σ' ἄλογα, ὥριες κόρες·
μὰ ἡ βία κι ὁ δόλος πάντα εὐτυχισμένους
μὲ τὰ λάφυρα πίσω δὲν τοὺς φέραν.
ΟΡΕΣΤΗΣ. Ἡ εἰκόνα, ὦ βασιλιά, ἂς μὴ μᾶς χωρίσει!
Τὴν πλάνη τώρα βλέπομε, ποὺ ὡς πέπλο
ἕνας θεὸς μᾶς κρέμασε στὰ μάτια,
ὅταν ἐδῶ μᾶς πρόσταξε νἄρθοῦμε.
Ἀπὸ τὶς Ἐριννύες νὰ μὲ λυτρόσει
τοῦ γύρεψα κ' ἐκεῖνος μοῦ ἀποκρίθη:
„Τὴν ἀδερφὴ ἀπὸ τὸ γιαλὸ τῶν Ταύρων,
ποὺ στὸ ἄδυτο ἄθελά της μένει, ἂν φέρεις
στὴν Ἑλλάδα, σοῦ λύνεται ἡ κατάρα."
Στὴν ἀδερφὴ τοῦ Ἀπόλλωνα μᾶς πῆγε
ὁ νοῦς· κ' ἐκεῖνος ἐνοοῦσε ἐ σ έ ν α!
Λυθῆκαν τὰ σφιχτὰ δεσμά σου τώρα·
χαρισμένη εἶσαι πάλι στοὺς δικούς σου,
ὦ ἱερή. Μόλις σὺ μ' ἔχεις ἀγγίξει,
γιατρεύτηκα· στερνὴ φορὰ ἡ μανία
μ' ἔπιασε μὲς τὴν ἀγκαλιά σου μ' ὅλη

τὴ δύναμή της καὶ μοῦ τράνταξε ὅλα
τὰ σπλάχνα τρομερά· κ᾽ ὕστερα ἐχάθη
σὰ φίδι στὴ μονιά. Μοῦ δίνεις τώρα
νὰ χαίρομαι καινούριο τῆς ἡμέρας
τὸ διάπλατο τὸ φῶς. Λαμπρὴ κι ὡραία
ἡ βουλὴ τῆς θεᾶς ἀνοίγει ἐμπρός μου.
Σὰν ἅγια εἰκόνα, ποὺ μὲ αὐτὴν τῆς χώρας
τὴν ἀνάλλαχτη τύχη κρυφὸς λόγος
θεϊκὸς σφιχτὰ ἔχει δέσει, σ᾽ ἔχει πάρει
τοῦ γένους ἡ προστάτρα· σὲ γαλήνη
ἱερὴ γιὰ σωτηρία σ᾽ ἔχει φυλάξει
τἀδερφοῦ καὶ τοῦ γένους σου. Ἐνῶ κάθε
λυτρωμὸς στὴν πλατιὰ τὴ γῖς χαμένος
φαινόνταν, σὺ ὅλα πάλι μᾶς τὰ δίνεις. —
Στὴν εἰρήνη ἂς γυρίσεις τὴν ψυχή σου,
ὦ βασιλιά! Μὴν τὴ μποδίζεις τώρα
τὸν ἁγιασμὸ τοῦ πατρικοῦ σπιτιοῦ μας
νὰ τελιόσει, νὰ φέρει ἐμένα πάλι
στὴν ξαγνισμένη τὴ στοά, τὸ στέμμα
τἀρχαῖο νὰ μοῦ φορέσει στὸ κεφάλι!
Τὴν εὐλογία, ποὺ σοῦ ἔχει φέρει, ἀντάμειψε,
δὸς νὰ χαρῶ τἀδερφικό μου δίκιο!
Βία καὶ δόλος, τἀντρὸς ὕψιστη δόξα,
θὰ ντροπιαστεῖ μπρὸς στὴν ἀλήθεια τούτης
τῆς ὑψηλῆς ψυχῆς κι ἀθώα ἁγνὴ πίστη
σ᾽ ἕναν ἄντρα γενναῖον πληρωμὴ θἄβρει.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ. Τί μοῦ ἔταξες θυμήσου κι ἂς σοῦ ἀγγίξουν
τὴν καρδιὰ τὰ πιστὰ αὐτὰ δίκια λόγια!
Κοίταξέ μας! Περίσταση δὲ βρίσκεις

τόσο συχνὰ γιὰ τέτια γενναία πράξη.
Δὲ μπορεῖς νἀρνηθεῖς, στρέξε το ἀμέσως!
ΘΟΑΣ. Λοιπὸν φύγετε!
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ. Ὄχι ἔτσι, βασιλιά μου!
Χωρὶς τὴν εὐλογία σου, θυμωμένον
δὲ θὰ σ' ἀφίσω. Μὴ μᾶς διώχνεις! Νόμος
γλυκιᾶς φιλοξενίας ἀνάμεσό μας
νὰ βασιλέψει κάμε! Ἔτσι γιὰ πάντα
δὲ θὰ χωρίσομε. Ὅσο κι ὁ πατέρας
μοῦ εἶσαι κ' ἐσὺ ἀκριβός, κι αὐτὸ θὰ μείνει
μὲς τὴν ψυχή μου. Ἂν κάποτε σταὐτιά μου
κι ὁ στερνὸς τοῦ λαοῦ σου ξαναφέρει
τὸν ἀχὸ τῆς φωνῆς, ποὺ ἐδῶ ἔχω μάθει
νὰ τὸν ἀκούω, κι ἂν δῶ τὴ φορεσιά σας
καὶ στὸ φτωχότερο, ὅμοια μὲ θεὸ
θὰ τὸν δεχτῶ, μονάχη μου τὴν κλίνη
θὰ τοῦ ἑτοιμάσω, στὴ φωτιὰ κοντά μου
θὰ τὸν καθίσω, νὰ ρωτῶ μονάχα
γιὰ σένα καὶ τὴν τύχη τὴ δική σου.
Ἂς σοῦ ἀνταμείψουν οἱ θεοί, ὡς ἀξίζει,
τὶς πράξες καὶ τὸ σπλάχνος σου! Ἔχε γειά!
Γύρισε δές μας καὶ μ' ἕνα γλυκό σου
λόγο εὐχήσου με! Τὶ ἔτσι θὰ φουσκόνει
τὰ παννιά μας πιὸ ἀνάλαφρα τἀγέρι
καὶ πιὸ ἱλαρὰ τοῦ χωρισμοῦ θὰ τρέχουν
τὰ δάκρια ἀπ τὰ μάτια. Ἔχε γειά! καὶ δός μου
τὸ χέρι τῆς παλιᾶς φιλίας σημάδι!
ΘΟΑΣ. Ὥρα καλή σας!

ΔΙΟΡΘΩΜΑΤΑ

Οἱ ἀντίστοιχοι στίχοι τοῦ κειμένου ἄς διαβαστοῦν καλύτερα ὡς ἑξῆς:

Σελ. 8. Στοῖχ. 11: μὲ χώρισε, τὸν ὥριον τὸ δεσμὸ
„ 10 „ 11: καὶ στᾶξενο ἀκρογιάλι τοῦ θανάτου
„ 12 „ 10: τὴν τολμηρὴ τὴν Ἄρτεμη, ποὺ σκέπη
„ 12 „ 13: Ἡσύχασε! Καὶ νέο, ὁρμητικὸ αἷμα
„ 47 „ 11: Στὴ μοίρα σου εἶνε ἡ μοίρα μου δεμένη
„ 75 „ 21: ἄπρεπο κάτι: ἕνα σπαθὶ καὶ χέρι.

Δρλ